

La participació ciutadana en els municipis gironins

La participació ciutadana en els municipis gironins

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP:

La Participació ciutadana en els municipis gironins. _ (Collecció participació ciutadana ; 2)
I. Neòpolis (Firma) II. Catalunya. Departament de Relacions Institucionals i Participació
III. Collecció: Collecció participació ciutadana ; 2
1. Administració local _ Girona (Província) _ Participació ciutadana 2. Participació política _
Girona (Província)
352.078(467.13)

La participació ciutadana en els municipis gironins

Collecció Participació Ciutadana, 2

Autor de l'estudi: Neòpolis (Gerard Quiñones i Macià, politòleg, i Daniel Tarragó i Sanfeliu, sociòleg).

Promotors/ores de la Xarxa i demandants de l'estudi: David Pujol (Ajuntament de Girona), Fina Vieta (Ajuntament de Lloret de Mar), Roser Ayats (Ajuntament de Torroella de Montgrí), Eva Coll (Ajuntament de Banyoles).

L'autor vol agrair l'atenció dels 36 ajuntaments que han participat en la recerca i, especialment, als interlocutors/ores municipals. També vol destacar la col·laboració desinteressada en les tasques de localització i disseny de: Joaquim Brugué, Cristina Collado, Yolanda Jiménez, Margarida Castañer, Obdúlia Gutiérrez, Jaume Hidalgo i Mar Avendaño.

Edita: © Generalitat de Catalunya.
Departament de Relacions Institucionals i Participació.
Barcelona, 2006.
Tiratge: 600 exemplars
Disseny: Estudi Juste Calduch
Correcció lingüística: Montserrat Aguilera Vilar
Impressió: TG Alfadir, S.A.
Imprès en paper ecològic
Dipòsit Legal: B-47356-2006

Generalitat de Catalunya
Departament de Relacions Institucionals
i Participació

Presentació

L'Acord per a un Govern Catalanista i d'Esquerres a la Generalitat de Catalunya, signat el 14 de desembre de 2003, ha donat lloc a un seguit d'iniciatives innovadores, entre les quals destaca l'aposta per la participació ciutadana i la qualitat democràtica. Aquesta no ha estat una aposta retòrica, sinó que s'ha concretat en la creació de la primera Direcció General de Participació Ciutadana a l'Estat espanyol, responsable de dissenyar i desplegar una política per al foment i la promoció de la participació ciutadana.

D'aquesta manera, en el Departament de Relacions Institucionals i Participació hem posat en marxa una política que es basa en la recuperació del valor del diàleg i que confia en la capacitat de resoldre els problemes de la ciutadania amb la ciutadania. Una política que, d'una banda, vol transformar la manera de treballar dels diferents departaments de la Generalitat i que, d'una altra, vol donar suport a tots aquells ens locals compromesos amb experiències de participació ciutadana.

En aquesta segona línia de treball és on se situa el llibre que us presentem. A Girona no només hem destinat recursos de suport des de l'Administració autonòmica, sinó que els mateixos ens locals, a través de la Xarxa de municipis gironins per la participació, han volgut desenvolupar la iniciativa per aprofundir en la participació i la democràcia. L'estudi que ara publiquem és una de les primeres activitats que han promogut i a la qual hem tingut l'oportunitat de contribuir. Aquest estudi vol identificar les experiències de participació ciutadana als municipis gironins i, a partir

d'aquest coneixement de la realitat, vol valorar aquelles actuacions que millor poden contribuir al seu foment.

Estem molt satisfets d'aquesta col·laboració i ho estem per un doble motiu. En primer lloc, perquè fa visible que la nostra política de suport no és artificial sinó que, al contrari, coincideix amb les preocupacions dels municipis. Una coincidència que, evidentment, reforça l'eficàcia dels esforços que uns i altres hi podem dedicar. En segon lloc, perquè es tracta d'una iniciativa que ens ajuda, des de la proximitat i la mirada dels mateixos actors locals, a anar definint amb major precisió les línies de treball i de suport que volem desplegar.

En aquest sentit, voldria esmentar les principals actuacions que hem dut a terme en aquests darrers dos anys, les quals s'han concentrat en el suport –a través de subvencions, assessorament, formació, etc.– a iniciatives locals de participació ciutadana i en la voluntat d'oferir aquest suport al conjunt del territori de Catalunya, arribant també a aquells ens locals que per grandària o per situació geogràfica necessiten d'una atenció especial.

L'any 2005 vam publicar la primera convocatòria d'ajuts a la participació al món local. Amb un pressupost de 1.000.000 € vam rebre 364 sol·licituds i, una vegada valorades, vam concedir un total de 152 ajuts econòmics. El 2006, la nova convocatòria va poder destinar 1.800.000 € a 185 projectes. Al marge de les quantitats, hi ha alguns aspectes que ens semblen especialment remarcables: la resposta molt positiva per part dels ens locals; la capacitat per difondre i distribuir les experiències de participació a tot el conjunt del territori català; la millora progressiva en la qualitat i la maduresa dels projectes presentats en la segona convocatòria; o la varietat i la rellevància de les temàtiques sobre les quals s'apliquen els processos participatius (gestió del territori, del fet migratori o dels teixits associatius locals).

Paral·lelament, hem publicat una convocatòria específica de 200.000 € per incorporar la participació en aquells municipis que han estat adjudicatàries de la Llei de barris, hem organitzat el primer Premi a la Innovació

Democràtica per tal de fer visibles els esforços locals en aquest àmbit, i hem obert un ambiciós pla de formació. Junt amb aquest ventall d'actuacions, l'estudi i la recerca són un eix bàsic tant per conèixer la realitat com per disposar de les eines necessàries per incidir-hi. És aquesta la raó última d'allò que ara podeu llegir, conèixer millor la realitat gironina per transformar-la. I per transformar-la en una direcció tan crucial com la que representa l'aposta per la qualitat democràtica i la participació de la ciutadania en els afers públics.

Joan Saura i Laporta

Conseller de Relacions Institucionals i Participació

Índex

CAPÍTOL I. INTRODUCCIÓ	13
1. Disseny d'anàlisi: com s'ha plantejat la recerca?	14
2. Treball de camp: com s'ha recollit la informació?	15
2.1 Localització de municipis i definició d'experiències	15
2.2 Recollida d'informació municipi per municipi	18
3. Resultats: què presentem, com els presentem i quina utilitat tenen?	19
CAPÍTOL II. ANÀLISI DELS MUNICIPIS ENTREVISTATS	21
1. Característiques estructurals	22
1.1 Territorials	22
1.2 Poblacionals	23
1.3 Creixement poblacional 2000-2005	24
2. Les àrees de participació dins l'organigrama municipal	26
2.1 Existència d'àrees de participació	26
2.1.1 Ajuntaments amb àrea de participació	27
2.1.2 Ajuntaments sense àrea de participació	28
3. Sobre les fórmules de participació ciutadana	29
3.1 Òrgans permanents de participació: els consells municipals ...	29
3.2 Experiències participatives de caràcter temporal	31
3.3 Participació ciutadana a través de les noves tecnologies	32
4. Altres variables interessants	33

CAPÍTOL III. LES EXPERIÈNCIES PARTICIPATIVES: UNA VISIÓ GENERAL 35

1. Espais i processos de participació	35
2. Durada dels processos	36
3. Àmbits temàtics	38
4. Tipus de persones participants	39
5. Coordinació: qui dinamitza les experiències?	40
6. Estructura organitzativa: òrgans de control i seguiment	41
7. Valoracions i resultats	43
7.1 Qualitat de la informació	43
7.2 Impacte en les polítiques	44

CAPÍTOL IV. LA PARTICIPACIÓ COM A APOSTA DE FUTUR.

LA XARXA DE MUNICIPIS PARTICIPATIUS DE LES COMARQUES GIRONINES . . . 47

ANNEX. FITXES INFORMATIVES 51

CAPÍTOL I

Introducció

“Ara mateix, després de tot el procés, no entendria una altra manera de dinamitzar-lo que no passés per la participació ciutadana”.

(Tècnica municipal, després de dinamitzar el seu primer procés participatiu)

Aquesta és una de les moltes reflexions que hem pogut escoltar durant l’elaboració de la recerca que a continuació es presenta. Sens dubte, el desenvolupament de processos o d’experiències municipals amb un cert component de participació ciutadana és un fet a molts municipis de les comarques gironines. Tot i així, el caràcter emergent d’aquesta tendència a la demarcació explica reflexions com la transcrita anteriorment i evidencia que queda molt camí per recórrer i per avançar.

Precisament aquest context d’iniciació ha motivat que la recentment creada Xarxa de municipis participatius de les comarques gironines, amb el suport de la Direcció General de Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya, encarregués una diagnosi sobre l’estat actual de la qüestió. Amb la recerca duta a terme s’ha intentat elaborar una primera fotografia sobre el desenvolupament de la participació ciutadana en els municipis gironins. En aquest sentit, cal apuntar que l’anàlisi global de les experiències participatives municipals a les comarques gironines ha rebut, fins ara, un tractament molt escàs que no va més enllà de l’anàlisi aïllada d’alguns ajuntaments i d’algunes experiències. Per això, l’objectiu d’aquesta recerca se centra, fonamentalment, a donar una primera ullada per millorar el coneixement de la realitat municipal en aquest àmbit i aportar algun element d’ordenació. Cal reiterar que, al marge de la qualitat variable de les experiències participatives impulsades pels ajuntaments analitzats, la recerca ha permès constatar l’existència d’una realitat àmplia i complexa que referma l’esmentada tendència del món local gironí a caminar cap a

nous models de coresponsabilitat en els processos de presa de decisions públiques. Una tendència incipient però fonamental per posar les bases que, amb el suport de la Xarxa, hauran de garantir-ne l'evolució.

Tot i que, per motius evidents d'operativitat, la recerca no ha analitzat tots els municipis gironins amb experiències de participació ciutadana, la informació recollida permet disposar d'elements descriptius sobre el funcionament i el desenvolupament municipal en temes participatius i, sobretot, sobre experiències participatives concretes. D'aquesta manera, doncs, la recerca ens permet disposar d'una sèrie d'elements de reflexió crítica sobre aquests processos per tal de millorar i complementar la democràcia participativa a la demarcació objecte de l'estudi.

1. DISSENY D'ANÀLISI: COM S'HA PLANTEJAT LA RECERCA?

El disseny de la investigació ha estat plantejat amb un objectiu fonamental: fer una primera fotografia sobre el desenvolupament de la participació ciutadana en els municipis gironins que permeti informació respecte de l'estat de la qüestió per tal de conèixer millor la realitat i, d'aquesta manera, planificar més adequadament les accions per promoure la democràcia local a les comarques gironines.

Vist que, com s'ha dit, la informació referida a processos de participació ciutadana no havia estat mai tractada des d'un punt de vista global a les comarques gironines i, amb l'objectiu d'oferir informació el màxim de valuosa de cara al funcionament de la Xarxa, l'equip investigador ha acabat analitzant 36 municipis als quals, a més, ha demanat informació sobre alguna experiència de participació promoguda des dels ajuntaments respectius. D'aquesta manera s'ha iniciat un procés d'ordenació d'una informació dispersa, fins i tot dins els mateixos ajuntaments, que ha permès obtenir una visió més global i estructurada de la realitat.

L'estudi presenta informació sobre els ajuntaments, mitjançant variables

claus que expliquen genèricament la situació respecte del desenvolupament intern de la participació ciutadana. Alhora s'exposa una anàlisi global dels processos participatius estudiats i un seguit de fitxes amb informació específica de cada procés (annex). A més, el treball de camp també s'ha utilitzat per demanar valoracions de les persones interlocutores municipals sobre la utilitat i les possibles actuacions de la Xarxa, entenent que els ajuntaments són els usuaris directes de la seva activitat. Així, el procés d'investigació ha incidit, sobretot, en dos grans àmbits: el dels ajuntaments i el de les experiències. Queda clar, doncs, que el disseny d'anàlisi aplicat aporta una informació que pot ser de gran utilitat per a les futures accions de suport als municipis interessats en el desenvolupament de la participació ciutadana en la demarcació estudiada.

2. TREBALL DE CAMP: COM S'HA RECOLLIT LA INFORMACIÓ?

El treball de camp s'ha dividit en dues grans fases:

- 2.1 Localització de municipis i definició d'experiències
- 2.2 Recollida d'informació municipi per municipi

2.1 LOCALITZACIÓ DE MUNICIPIS I DEFINICIÓ D'EXPERIÈNCIES

Com s'ha comentat, l'estudi que es presenta ha estat pioner en continguts. El fet de ser la primera vegada que es recopila informació en aquest sentit i que es compta amb uns recursos i amb un calendari determinats, ha fet que el procés de definició dels municipis i les experiències a diagnosticar no hagi estat fàcil. Ha estat necessari, doncs, utilitzar diverses vies per accedir a una informació molt dispersa:

- Contactes i entrevistes amb actors que, per la seva experiència, professió i/o coneixement del territori poguessin indicar municipis amb algun exemple de participació.
- Consulta de processos participatius promoguts per municipis gironins a través d'Internet.

- Recerques en bases de dades d'altres institucions.
- Carta informativa a tots els ajuntaments de la demarcació.

Després d'aquesta fase exploratòria, hem seleccionat 36 municipis (que representen el 16% del total d'ajuntaments gironins) i per estudiar-los s'han considerat els criteris següents:

- Tots són municipis gironins que han promogut alguna experiència participativa en els darrers 5 anys.
- S'ha intentat, en la mesura del possible, aconseguir certa diversitat en la dimensió dels municipis, en la comarca on s'ubiquen i en la tipologia d'experiències municipals diagnosticades.
- Les experiències estudiades són majoritàriament processos finalitzats i de caràcter temporal, és a dir, hem exclòs l'anàlisi d'espais estables de participació com eren les diverses taules o consells que, amb caràcter sectorial o poblacional, han anat proliferant durant els darrers anys.

Amb tot cal matisar que l'emergència de la participació ciutadana al territori fa que moltes de les experiències dinamitzades estiguin relacionades amb processos impulsats per administracions supramunicipals o amb obligacions legals de diferents tipus. Aquest impuls supralocal s'identifica, per exemple, en la incorporació de la participació en els plans de joventut, els plans d'ordenació territorial o en les agendes 21.

El procés de localització d'aquestes 36 experiències ha estat llarg i complex per raons diverses. En primer lloc, perquè no és fàcil aconseguir l'atenció i el temps del personal tècnic i polític municipal sobre una temàtica emergent com la que ens ocupa (per exemple, només 2 dels 221 municipis gironins es van posar en contacte amb els promotors de l'estudi, en rebre la carta informativa). En segon lloc, perquè moltes vegades les persones interlocutores es referien a processos que no encaixaven amb el perfil a estudiar o no es referien a experiències que coincidien plenament

amb el tipus de diagnosi plantejat. Finalment, perquè no sempre és fàcil localitzar interlocutors/ores amb un coneixement global sobre l'ajuntament i les diferents iniciatives i experiències de participació impulsades per les diferents àrees consistorials. Per aquest motiu és important deixar clar que la diagnosi no analitza totes les experiències municipals existents.

Aquestes dificultats reforcen la necessitat d'un estudi com el que us presentem. Un estudi que no només serveix per començar a recollir i sistematitzar informacions molt disperses, sinó que, a més, contribueix a clarificar conceptes i a definir les característiques i la naturalesa d'unes polítiques, les de participació ciutadana, encara poc reconegudes en el conjunt dels municipis de la demarcació.

QUADRE NÚM. 1. MUNICIPIS I EXPERIÈNCIES DIAGNOSTICATS

Municipi	Nom de l'experiència participativa
Arbúcies	Diagnosi de la realitat juvenil
Banyoles	Consell de barri de la Farga
Begur	Fòrum 21 de Begur
Bescanó	Bescanó Jove!!!
La Bisbal d'Empordà	PALS de la Bisbal d'Empordà
Blanes	Pla pel civisme i la participació
Caldes de Malavella	PALS de Caldes de Malavella
Cassà de la Selva	PALS de Cassà de la Selva
Castell - Platja d'Aro	Anàlisi de necessitats socials de Castell d'Aro
Castellfollit de la Roca	PALS de Castellfollit de la Roca
Celrà	PALS de Celrà
Cornellà del Terri	Disseny participatiu d'un parc infantil municipal
L'Escala	Jurat municipal
Flaçà	PALS de Flaçà
Girona	Elaboració del Reglament regulador de les institucions de la participació i de la gestió de conflictes
La Jonquera	Fòrum jove
Lladó	Agenda 21 de Lladó
Llagostera	PALS de Llagostera
Lloret de Mar	"Viure a Lloret serà..." (revisió del POUM)
Olot	Pla de cultura
Palafrugell	Revisió del POUM de Palafrugell
Pau	PALS de Pau
Palau-saverdera	PALS de Palau-saverdera

Municipi	Nom de l'experiència participativa
Porqueres	Audiències públiques
Puigcerdà	Procés participatiu durant la remodelació del c. Major
Ripoll	Revisió del POUM de Ripoll
Riudellots de la Selva	Pla local de joventut de Riudellots de la Selva 2005-2007
Roses	Fòrum jove de Roses
Salt	Salt 70
Sant Gregori	Revisió del POUM de Sant Gregori
Santa Cristina d'Aro	Pressupostos participatius
Sarrià de Ter	PALS de Sarrià
Sils	Revisió del POUM de Sils
Torroella de Montgrí	Diagnosi de la realitat juvenil
Tossa de Mar	Revisió del POUM de Tossa de Mar
Vidreres	Jornades de joventut

2.2 RECOLLIDA D'INFORMACIÓ MUNICIPI PER MUNICIPI

Un cop definits els municipis i les experiències participatives, es va començar la segona fase del treball de camp: la recollida d'informació a través de documentació i d'entrevistes amb els interlocutors/ores locals.

- En tots els municipis es va intentar aconseguir documentació referida al mecanisme participatiu que es pretenia analitzar. Si la documentació s'aconseguia abans de l'entrevista, s'utilitzava per adaptar el guió. Algunes de les experiències no tenen documentació específica i, en aquests casos, l'anàlisi s'ha centrat exclusivament en la informació recollida durant l'entrevista. En altres ocasions, en canvi, la documentació s'ha pogut aconseguir de forma ràpida i directa, consultant els portals web municipals. Cal afegir que, en algunes de les experiències dinamitzades per institucions o empreses externes, s'ha contactat amb aquestes per obtenir la informació.
- Totes les entrevistes realitzades han seguit un guió comú per tal d'assegurar certa homogeneïtat en l'anàlisi (annex). El temps utilitzat en cada municipi per respondre a les preguntes ha variat, però sempre ha oscil·lat entre els 45 i els 90 minuts. El contingut del qüestionari, que es va definir mitjançant les entrevistes prèvies amb persones expertes i la consulta de bibliografia i altres recerques similars, es dividia en 4

grans blocs temàtics: dades sobre el municipi, informació sobre l'ajuntament, informació sobre l'experiència de participació i la valoració de la Xarxa de municipis participatius de les comarques gironines.

- Tot i que inicialment per raons de calendari es pretenia que en la majoria dels casos les entrevistes fossin telefòniques, les dificultats per obtenir informació de qualitat a través d'aquesta via han provocat que, finalment, hagi estat superior el nombre d'entrevistes presencials (22) que telefòniques (14). Aquesta situació ha alentit la recerca, però alhora ha permès un major rigor analític. El treball de camp es va realitzar, finalment, durant els mesos de novembre i desembre de l'any 2005.

Com ja hem esmentat, les dificultats que hem trobat en el treball de camp constaten la consolidació encara feble d'una visió transversal i comuna de la participació ciutadana en els ajuntaments gironins. Segurament per aquest motiu, algunes de les preguntes del qüestionari, com ara la definició de les fases i dels mètodes de l'experiència participativa, no rebien una resposta clara per part dels nostres interlocutors/ores. Ha estat necessari, per tant, fer un treball intern de clarificació de conceptes que permetés homogeneïtzar al màxim les fitxes informatives. Resta afegir que la gran barrera amb la qual hem topat durant aquesta fase ha estat la manca de temps dels interlocutors/ores municipals, que ha derivat en la no-inclusió de 14 dels municipis que constaven a la llista inicial. Per contra, cal agrair als 36 municipis que han col·laborat la seva atenció i el seu temps. Aquests són els protagonistes reals d'aquest estudi.

3. RESULTATS: QUÈ PRESTEM, COM ELS PRESTEM I QUINA UTILITAT TENEN?

En qualsevol cas, el treball de camp ens ha permès recollir tota una sèrie d'informacions amb l'objectiu de fer un primer pas per ordenar la realitat municipal gironina respecte de la participació. Amb aquestes dades hem elaborat un estudi estructurat a partir de quatre grans apartats:

- En primer lloc, s'analitza de manera global la informació recollida amb l'objectiu de definir la situació i l'organització interna dels ajuntaments respecte de la participació ciutadana (existència de regidoria, nombre i tipus d'òrgans permanents de participació, elements normatius, subvencions, etc.). Tot i que és evident que els 36 municipis estudiats no són una mostra estadísticament representativa de la realitat municipal gironina, és important deixar clar que l'anàlisi dels governs locals que es presenta permet comprendre certes tendències i situacions municipals que poden ajudar a posar les bases de possibles accions de reflexió i/o millora de la realitat.
- En segon lloc, es presenta una anàlisi dels diferents mecanismes participatius identificats (tipologia, abast, durada, participants, impacte, etc.). Aquesta anàlisi ens permet oferir una visió global sobre algunes de les experiències que s'han dinamitzat a les comarques gironines i sobre la manera com s'han dut a terme. També obre les portes per continuar recollint informació.
- El tercer apartat se centra en les valoracions que s'han recollit durant el treball de camp respecte de la utilitat i de les possibles funcions de la Xarxa de municipis participatius de les comarques gironines. Alhora, es presenten un seguit de conclusions i recomanacions globals que poden servir com a referència per al disseny d'iniciatives de suport i foment de la participació en les comarques gironines.
- Finalment, s'adjunta un annex en què s'inclouen les fitxes municipals amb la informació específica de cada experiència. Tot i el caràcter sintètic de les fitxes, la informació que recullen permet disposar d'una visió bastant completa de cada un dels mecanismes de funcionament.

CAPÍTOL II

Anàlisi dels municipis entrevistats

A principis del nou mil·lenni ens trobem immersos en un nou entorn social cada vegada més complex i canviant. Els governs locals es troben també en un escenari que ha patit canvis en àmbits tan rellevants com l'economicolaboral, el sociocultural o l'urbanoterritorial. Sens dubte les variacions contextuals han comportat la transició cap a nous models socials que els governs locals comencen a projectar en agendes públiques més complexes, en el disseny de polítiques públiques més estratègiques i en l'emergència de nous estils de govern més relacionals i participatius.

Així doncs, l'adaptació al nou context passa per uns ajuntaments que facin aportacions estratègiques al desenvolupament dels seus municipis i que treballin amb un estil relacional. Això implica governar a través de xarxes d'actors interdependents, superant les estrictes divisions de funcions i les jerarquies característiques del context anterior. Aquesta nova lògica comporta, fonamentalment, pensar en noves relacions entre l'esfera pública local i la societat civil, mitjançant l'impuls d'instruments renovats de participació i amb el reforç d'espais de diàleg i concertació entre governants i governats.

Com és lògic la realitat municipal gironina s'ha vist afectada per aquestes transformacions i cal que hi doni resposta. L'anàlisi dels governs locals que es presenta a continuació és un primer pas per valorar l'abast d'aquesta resposta. Com s'ha dit, tot i que el conjunt d'ajuntaments analitzats no són una mostra representativa de la realitat local gironina,

l'estudi de la seva experiència ens pot ajudar a comprendre el nivell d'adaptació al model relacional.

Per això en aquest primer apartat, eminentment descriptiu, hem volgut sintetitzar la situació dels ajuntaments a partir de diferents variables generals, com ara les característiques estructurals dels ajuntaments, l'existència d'àrees de participació, l'aplicació de fórmules de participació ciutadana a diferents nivells, l'aplicació d'elements normatius específics o les subvencions rebudes per dinamitzar processos participatius. Val a dir que la informació presentada en aquest apartat només és una primera aproximació a la realitat municipal gironina amb relació a la participació, però, alhora, pot posar les bases per a futurs processos d'ampliació d'aquesta informació.

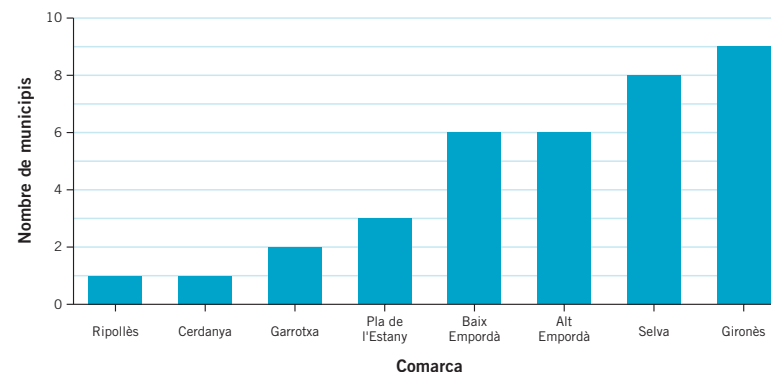
1. CARACTERÍSTIQUES ESTRUCTURALS

A continuació presentem els trets estructurals més rellevants dels municipis on hem analitzat les experiències de participació ciutadana. L'objectiu és identificar si s'intueix alguna característica poblacional o territorial que afavoreixi l'aparició d'iniciatives participatives.

1.1 TERRITORIALS

Tal com hem avançat en la identificació dels municipis estudiats, hem intentat assegurar la diversitat territorial. Les dificultats aparegudes durant el desenvolupament del treball de localització i el fet de tractar-se d'un tema emergent a les terres gironines han fet, però, que el grau d'equilibri en aquest sentit hagi patit certes variacions respecte dels plantejaments inicials. Tot i així, el treball de camp ha permès comptar amb representació de municipis de les set comarques gironines. El gràfic següent descriu quines han estat, finalment, aquestes distribucions.

GRÀFIC NÚM. 1. COMARCA DELS MUNICIPIS ANALITZATS

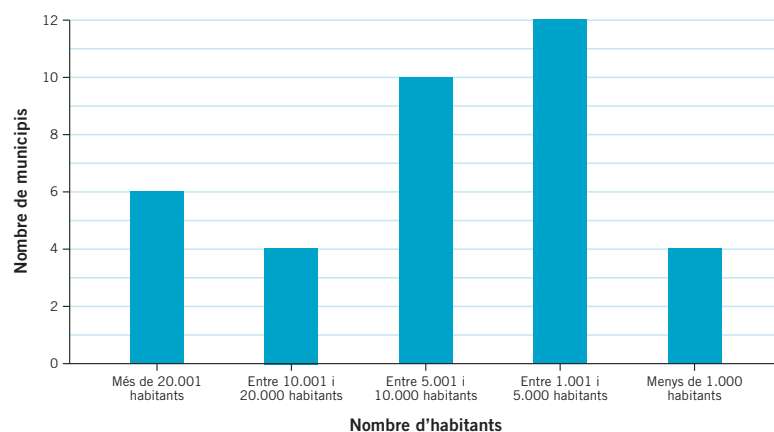
Font: elaboració pròpia.

L'estudi ha comptat amb un nombre reduït de municipis de les comarques interiors: del Ripollès (1), la Cerdanya (1) i la Garrotxa (2). Només l'11,1% dels municipis. D'altra banda, el Gironès (9) i la Selva (8) són les comarques amb major nombre de municipis analitzats, amb gairebé la meitat dels casos. L'Alt Empordà (6), el Baix Empordà (6) i el Pla de l'Estany (3) completen la mostra final de municipis estudiats. Cal remarcar que, acceptant els biaixos derivats del procés de localització, les dades indiquen certes diferències intercomarcals en el grau de desenvolupament de la participació ciutadana, probablement produïdes per raons múltiples, com el nombre de municipis, la seva mida, els recursos existents o les voluntats polítiques locals.

1.2 POBLACIONALS

El nombre d'habitants d'un municipi és una variable fonamental a l'hora de pensar en accions d'impuls de la participació ciutadana. Les característiques poblacionals dels municipis comporten l'existència de realitats particulars que haurien de tenir un grau elevat d'influència en el plantejament de les estratègies comunicatives, participatives o metodològiques. Tot seguit es presenta una classificació dels 36 municipis analitzats, en funció del nombre d'habitants.

GRÀFIC NÚM. 2. NOMBRE D'HABITANTS DELS MUNICIPIS ANALITZATS

Font: elaboració pròpia.

Les dades indiquen que una majoria dels municipis analitzats es troben en trams entre 1.001 i 5.000 habitants (12) i entre 5.001 i 10.000 (10). En aquests trams trobem més del 50% dels casos estudiats. La resta de municipis pertanyen al grup de més de 20.000 habitants (6), entre 10.001 i 20.000 (4) i de menys de 1.000 (4). Les dades presenten, doncs, una concentració important en l'interval 1.000 – 10.000. Alhora és destacable com els municipis més petits no queden al marge, sinó que també han iniciat processos per incorporar la participació dels seus vilatans i vilatanes. Paral·lelament, les dades constaten que els municipis amb més població i, en conseqüència, amb més recursos també han iniciat processos d'impuls de la participació ciutadana. En tot cas, el que cal remarcar és que les dades mostren com, amb més o menys mesura i amb més o menys qualitat, l'impuls de processos participatius formalitzats als municipis gironins és un fet i que es produeix amb independència del nombre d'habitants. La participació no sembla estar monopolitzada, com sovint hem tendit a pensar, pels municipis més grans.

1.3 CREIXEMENT POBLACIONAL 2000-2005

Com sabem, les ràpides i constants transformacions globals dels àmbits

polític, econòmic, cultural i social són l'origen de l'augment de complexitats i problemàtiques al món local. Aquestes dinàmiques determinen, com dèiem, les agendes i les estratègies dels governs locals, com també la necessitat d'adreçar-se cap a nous models de govern relacionals que complementin les estructures tradicionals de benestar dels municipis amb elements de participació i diàleg social.

Els processos de creixement poblacional dels municipis acompanyen, doncs, l'aparició de noves problemàtiques i poden esdevenir un bon indicador per constatar la necessitat d'adaptar-nos a aquesta nova realitat local. En aquest sentit, a continuació es presenta una taula que sintetitza els nivells de creixement de població dels 36 municipis analitzats.

QUADRE NÚM. 2. PERCENTATGE DE CREIXEMENT POBLACIONAL 2000-2005

Interval de creixement	Municipis	%
0-5 %	3	8,3
5-10 %	-	-
10-15%	9	25,0
15-20%	9	25,0
20-25%	5	13,9
Més de 25%	10	27,8
Total	36	100,0

Font: elaboració pròpia.

Observant la taula, en primer lloc cal destacar que tots els municipis analitzats han patit processos de creixement de població durant els darrers 5 anys. De fet, més del 65% dels municipis analitzats (24) han vist com el nombre d'habitants experimentava creixements superiors al 15% i, entre aquests municipis, 10 estan per sobre del 25% de creixement. A més, destaca el reduït nombre de municipis (3) amb creixements inferiors al 5%, de manera que es confirma una clara tendència de l'augment poblacional de la majoria de municipis estudiats.

És important, doncs, tenir en compte que els municipis analitzats se situen en un context general de creixement, que en el conjunt de comar-

ques gironines és d'un 17,44. Tal com destacava la premsa comarcal: “La demarcació de Girona, amb 664.506 empadronats el 2005, un 4,45% més que l'any anterior, és la cinquena de l'Estat en la qual el padró va créixer més l'any passat. A més, els empadronats estrangers, 100.367 persones, representen un de cada sis residents de les comarques gironines”¹. Aquesta dinàmica ha fet, fa i farà aparèixer noves realitats i necessitats municipals a les quals caldria fer front des de perspectives d'un govern relacional, d'un govern amb voluntat i mecanismes per dialogar, pactar i acordar les polítiques amb el conjunt dels seus ciutadans i ciutadanes.

2. LES ÀREES DE PARTICIPACIÓ DINS L'ORGANIGRAMA MUNICIPAL

L'organització interna dels governs locals és una peça clau que determina l'eficiència dels processos de participació municipals. Els processos participatius són un instrument aplicable en tots els àmbits municipals (economia–territori–societat) de tal manera que genera la necessitat de pensar en models ideals on les organitzacions municipals garanteixin la transversalitat i la interdepartamentalitat de les seves accions. Per aquest motiu, també hem recollit informació sobre les formes organitzatives dels ajuntaments analitzats.

2.1 EXISTÈNCIA D'ÀREES DE PARTICIPACIÓ

L'existència d'àrees de participació (àrees tècniques o regidories) i la seva situació en l'organigrama municipal són elements bàsics perquè les estructures política i tècnica dels ajuntaments comencin a sentir-se compromeses amb la participació. La taula següent quantifica la presència de regidories de participació ciutadana dels ajuntaments entrevistats.

QUADRE NÚM. 3. EXISTÈNCIA D'ÀREA DE PARTICIPACIÓ

Tenen àrea	Municipis	Percentatge
Sí	13	36,1
No	23	63,9
Total	36	

Font: elaboració pròpia.

Observem que 13 dels ajuntaments de la mostra compten amb àrees de participació, mentre que en 23 casos aquestes no són presents a l'estructura municipal. L'opció majoritària, doncs, és no comptar amb àrees d'aquestes característiques, tot i que el fet d'identificar més d'un terç d'ajuntaments que sí que en tenen, indica una tendència dels executius gironins a començar a estructurar la seva organització pensant en la transversalitat de la participació.

Tot seguit veurem, de manera molt general, les principals característiques de les àrees de participació dels ajuntaments que en tenen, així com el funcionament i les perspectives dels que no en tenen.

2.1.1 AJUNTAMENTS AMB ÀREA DE PARTICIPACIÓ

- Durant el procés de recollida d'informació es va demanar als ajuntaments amb àrea de participació² l'adscripció d'aquesta dins l'organigrama municipal. En aquest sentit, cal assenyalar que 6 dels ajuntaments compten amb àrees que depenen directament d'alcaldia, 4 adscriuen la participació ciutadana en àrees específiques i 3 dins grans departaments de serveis personals. Segons els models teòrics, el fet de comptar amb àrees vinculades directament amb alcaldia representa l'existència de millors condicions per vincular el conjunt de tècnics i polítics amb la participació ciutadana. Tot i així, cal recordar que hi ha una heterogeneïtat evident entre els ajuntaments esmentats i que,

1. *El Punt*, 18 de gener de 2006, pàg. 2.

2. Arbúcies, Banyoles, Blanes, Castellfollit de la Roca, Girona, Llagostera, Lloret de Mar, Olot, Roses, Sant Gregori, Santa Cristina d'Aro, Torroella de Montgrí i Tossa de Mar.

probablement, aquesta mateixa diversitat explica les diferències en les tipologies d'organització municipal.

- Un segon indicador fa referència al moment de creació d'aquestes àrees. Els resultats són molt clars i reforcen la tendència esmentada dels ajuntaments analitzats a incorporar la participació ciutadana dins els seus mecanismes interns de funcionament de manera innovadora i pionera: 9 dels 13 ajuntaments han creat l'àrea de participació durant la legislatura actual; mentre que la resta de casos corresponen a regidories creades als inicis de la legislatura anterior (1999); i, en el cas d'Arbúcies en una data tan incipient com l'any 1987.
- L'anàlisi del personal tècnic que treballa en aquestes àrees també indica que estem en un moment inicial, en què s'està començant a gestar la institucionalització de la participació. Altra vegada cal recordar que ens estem referint als casos analitzats i que elements com la població, els recursos i les capacitats de cada municipi són factors clau que determinen la realitat de cada ajuntament. En tot cas, la situació dels ajuntaments amb àrea de participació pel que fa a la disponibilitat de personal tècnic és encara molt precària: només 4 ajuntaments disposen de dues o més persones treballant en aquest àmbit, 5 compten amb una persona i 5 més han de treballar sense personal específicament destinat a l'àmbit.

En definitiva, només 13 dels 36 municipis analitzats tenen àrea de participació ciutadana i, en 5 d'aquests casos, no disposen de personal tècnic. Respecte de les àrees que compten amb personal tècnic, la majoria (5) en té un i la resta (3) en tenen dos o més. Ens trobem, per tant, en un àmbit on encara no es disposa de recursos estables i on les experiències, molt probablement, depenen de les voluntats i dels esforços de responsables polítics i/o tècnics que s'ho creuen i que, malgrat totes les limitacions, aconsegueixen tirar endavant aquests projectes.

2.1.2 AJUNTAMENTS SENSE ÀREA DE PARTICIPACIÓ

- El qüestionari preguntava als 23 ajuntaments sense àrea de participació com assignen les funcions de dinamització i de coordinació dels

processos participatius. En la majoria dels casos (16) el mateix personal tècnic de l'àrea promotora de l'experiència participativa es fa responsable de les tasques de coordinació i de dinamització. En altres ocasions (6) s'opta per comptar amb suports externs (universitats, consultores especialitzades, etc.), mentre que en 7 dels 23 ajuntaments sense àrea, hi ha personal tècnic i/o polític de referència a qui es deleguen les funcions de coordinació i de dinamització, sigui quin sigui l'àmbit temàtic en què es desenvolupa l'experiència.

- Atès que tots els municipis entrevistats han dinamitzat, en major o menor mesura, processos participatius, ens va semblar interessant saber si els ajuntaments sense presència formalitzada d'àrees de participació ciutadana dins els seus organigrames municipals preveïen crear-ne o no. En aquest sentit, les respostes obtingudes no indiquen gaire voluntat per part dels responsables polítics entrevistats per crear àrees de participació ciutadana, si més no a curt termini. Només 3 dels 23 ajuntaments manifesten tenir previst crear en el futur àrees de participació ciutadana. Aquestes dades, per tant, il·lustren amb claredat que la participació ciutadana en els municipis gironins té encara una feble estructuració.

3. SOBRE LES FÓRMULES DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

L'anàlisi també s'ha interessat per les característiques de les fórmules de participació ciutadana utilitzades en cada cas. En aquest sentit, hem recollit informació sobre elements com era el nombre i el tipus d'òrgans permanents de participació o sobre l'ús de les noves tecnologies de la informació. A continuació presentem els resultats obtinguts.

3.1 ÒRGANS PERMANENTS DE PARTICIPACIÓ: ELS CONSELLS MUNICIPALS

Els consells municipals s'han convertit en un dels instruments participatius més habituals en els governs locals. El fet de ser un dels primers mecanismes utilitzats pels ajuntaments fa que hi hagi certa heterogeneïtat

en la tipologia i en els models de funcionament, que varien en funció dels àmbits temàtics tractats, del territori o del tipus de participants. Tot seguit es presenta informació referida al nombre i tipus de consells existents en els ajuntaments analitzats. Abans, però, cal matisar que el procés de quantificació no ha tingut en compte els consells escolars municipals atès que, per qüestions de legalitat, són presents a tots els ajuntaments.

La dada que més destaca dels resultats obtinguts és que 17 dels 36 municipis no compten amb cap consell actiu, al marge dels esmentats consells escolars. Pel que fa als ajuntaments amb consells actius, la taula següent exposa el nombre de municipis que compten amb consells municipals en funció del seu àmbit d'actuació.

QUADRE NÚM. 4. **CONSELLS MUNICIPALS. TIPOLOGIES DE CONSELLS MUNICIPALS**

Àmbit	Nombre de municipis amb un o més consells
Social	17
Territorial	8
Cultural-cooperació	6
Econòmic	4
Socioambiental	2

Font: elaboració pròpia.

A banda del significatiu nombre de 41 consells, el quadre anterior mostra com els consells municipals d'àmbit social són, amb diferència, els més habituals, amb 17 municipis que compten amb un o més consells d'aquest àmbit temàtic (els consells de gent gran, joventut, immigració, infància o entitats en són alguns exemples). Els consells d'àmbit territorial, com els de barri, i els culturals o de cooperació tenen una presència menys significativa. Cal afegir que són pocs els ajuntaments que compten amb més d'un consell per àmbit:

- Consells d'àmbit social: dels 17 municipis que compten amb consells d'aquest àmbit, 11 en tenen un; 4 en tenen tres i 2 en tenen quatre.

- Consells d'àmbit territorial: dels 8 municipis amb consells territorials, només Girona compta amb més de quatre òrgans permanents d'aquestes característiques. La resta (7) en tenen un o dos.
- Consells d'àmbit cultural i de cooperació: al marge de Girona, que en té tres, els 5 municipis restants en tenen només un.
- Consells d'àmbit econòmic: els 4 municipis detectats compten amb un sol consell.
- Consells d'àmbit socioambiental: en aquest cas, el menys significatiu, s'han detectat dos consells ambientals corresponents als ajuntaments de Girona i Arbúcies.

3.2 EXPERIÈNCIES PARTICIPATIVES DE CARÀCTER TEMPORAL

En l'apartat anterior hem tractat els instruments participatius de caràcter permanent. Una altra fórmula utilitzada pels ajuntaments passa per la dinamització d'experiències participatives de caràcter temporal que serveixen per incorporar criteris ciutadans durant els processos de definició de problemàtiques i de presa de decisions. Aquesta recerca presenta fitxes descriptives d'experiències d'aquest tipus promogudes des dels ajuntaments auditats. Tot i així, durant el treball de camp també s'ha quantificat, que no analitzat, el nombre total d'experiències temporals dinamitzades per cada un dels ajuntaments.

QUADRE NÚM. 5. **PROCESSOS PARTICIPATIUS**

Àmbit	Nombre de municipis
Socioambiental	25
Territorial	25
Col·lectius socials	23
General	6
Cultural	2
Econòmic	2

Font: elaboració pròpia.

Abans de comentar el quadre, cal recordar que la informació presentada és la que els interlocutors/ores municipals ens han transmès i que, en conseqüència, cal preveure un cert marge d'error derivat de possibles informacions incompletes.

Segons les dades recollides, els 36 municipis entrevistats han dinamitzat un total de 101 processos o experiències participatives (incloses les 36 analitzades). Tal com s'ha avançat anteriorment i com mostra el quadre, els àmbits temàtics en què més experiències s'han detectat són el socioambiental, el territorial i el vinculat a determinats col·lectius socials. Aquestes dades són un clar reflex d'accions promogudes per administracions supramunicipals. Les seves iniciatives i polítiques de suport expliquen, en bona part, els resultats obtinguts. Respecte de l'àmbit territorial, l'impuls de programes de participació ciutadana és, legalment, una condició obligatòria durant els processos de revisió dels POUM (plans d'ordenació urbanística municipal). Pel que fa a l'àmbit socioambiental, cal recordar que la Diputació de Girona fa uns anys que treballa en l'impuls de PALS (plans d'acció local per a la sostenibilitat) als ajuntaments gironins, durant l'elaboració dels quals també es preveuen processos de recollida de criteris ciutadans. Finalment, pel que fa a l'àmbit de col·lectius socials, cal destacar els treballs de suport i d'assessorament de la Secretaria General de Joventut en l'elaboració de diagnòstics locals juvenils comptant amb la participació directa del col·lectiu.

3.3 PARTICIPACIÓ CIUTADANA A TRAVÉS DE LES NOVES TECNOLOGIES

Sens dubte, la irrupció de les noves tecnologies de la informació i la comunicació ha obert un nou espai de relacions i d'intercanvi d'informació que pot ser utilitzat per establir noves relacions més directes i immediates amb la societat civil. En aquest sentit, s'ha intentat fer una primera i simple aproximació a aquest tipus de processos preguntant als ajuntaments sobre les possibilitats de participació que ofereixen a la ciutadania a través del seu portal web.

Els casos analitzats indiquen una tendència clara a utilitzar les noves tecnologies com a canal de relació amb la ciutadania. Només 6 municipis no

les utilitzen, davant els 30 que sí que ho fan. La meitat de municipis (18) han creat un espai específic que acostumen a ser baròmetres d'opinió o espais de queixes, demandes i suggeriments. La resta d'ajuntaments (12) no gaudeixen d'espais concrets però, igual que els que tenen espais, posen a disposició dels ciutadans/anes les adreces electròniques dels regidors/ores per tal de facilitar la presentació de demandes, queixes o suggeriments.

4. ALTRES VARIABLES INTERESSANTS

Al marge de les variables presentades fins al moment, el procés de diagnòstic dels ajuntaments entrevistats també ha recollit informació sobre altres elements informatius relacionats amb el desenvolupament i la consolidació de la participació ciutadana. Molt breument voldríem esmentar tres aspectes especialment rellevants per a la futura institucionalització de la participació en les estructures i les formes de treballar dels ajuntaments:

1. Aparició incipient de plans directors de participació ciutadana. Només 3 ajuntaments (Banyoles, Olot i Santa Cristina d'Aro) tenen pla director de participació ciutadana, el qual s'ha d'interpretar com un instrument de planificació transversal de la participació d'abast local bastant recent en el temps i que té una incidència directa en tota l'organització municipal. Per tant, vist l'estat general d'iniciació dels municipis gironins en temes participatius, els resultats obtinguts eren de preveure.
2. Existència de reglaments de participació ciutadana. En aquest cas són 7 els ajuntaments que han redactat un reglament de participació ciutadana: Banyoles, Blanes, Girona, Olot, Palafrugell, Santa Cristina d'Aro i Torroella de Montgrí. Destaca el fet que, al marge de Santa Cristina d'Aro, la resta de municipis tenen poblacions superiors als 10.000 habitants. Els resultats indiquen, altra vegada, l'estat d'iniciació dels municipis gironins en temes participatius.

3. Subvencions rebudes per dinamitzar processos de participació. El 66,7% dels ajuntaments entrevistats (24) han estat beneficiaris de subvencions d'altres administracions per dinamitzar projectes de participació. Gairebé la totalitat de casos es refereixen a subvencions de la Direcció General de Participació Ciutadana, de la Secretaria General de Joventut i de la Diputació de Girona. Respecte del nombre de subvencions rebudes pels ajuntaments beneficiaris, cal destacar que només 3 municipis n'han rebut tres, 8 n'han rebut dues i 13 han estat beneficiaris d'una única subvenció.

CAPÍTOL III

Les experiències participatives: una visió general

Tal com hem avançat anteriorment, el treball de camp ha permès l'elaboració d'un seguit de fitxes informatives sobre una experiència participativa per cadascun dels municipis estudiats (annex). Les fitxes presenten informació detallada d'una experiència, mentre que ara presentem una anàlisi conjunta de totes les experiències. Ho fem resseguint un conjunt de variables com ara: el tipus de mecanisme, l'àmbit temàtic, els participants o la valoració dels resultats obtinguts.

1. ESPAIS I PROCESSOS DE PARTICIPACIÓ

En primer lloc, es presenta un quadre que distingeix les experiències analitzades en funció, d'una banda, de l'abast temàtic i, d'altra, de si es tracta d'un espai estable o d'un procés conjuntural de participació. El quadre, estrictament descriptiu, és un reflex dels criteris de selecció prioritzats per l'equip investigador en el procés de definició d'experiències i constata que les experiències temporals d'abast sectorial han estat el pal·ler de la recerca.

QUADRE NÚM. 6. ABAST DELS PROCESSOS I DELS ESPAIS

	Processos conjunturals	Espais permanents
Abast generalista	Pressupostos participatius de Santa Cristina d'Aro Salt 70	Audiències públiques de Porqueres

	Processos conjunturals	Espais permanents
Abast sectorial	Disseny participatiu d'un parc infantil a Cornellà del Terri	Consell de barri de la Farga de Banyoles
	Jurat municipal de l'Escala	
	Procés participatiu per a la remodelació del c. Major de Puigcerdà	
	10 PALS	
	Agenda 21 de Lladó	
	Fòrum 21 de Begur	
	6 Revisions de POUM	
	Pla local de joventut de Riudellots de la Selva	
	2 diagnòsis de la realitat juvenil	
	2 fòrums joves	
	Jornades joventut de Vidreres	
	Bescanó Jove!!!	
	Pla pel civisme i la participació de Blanes	
	Anàlisi de necessitats socials a Castell d'Aro	
	Reglament de la participació de Girona	
Pla de cultura d'Olot		

Font: elaboració pròpia.

2. DURADA DELS PROCESSOS

El conjunt d'experiències estudiades presenta una clara heterogeneïtat pel que fa als plantejaments metodològics i als instruments de recollida de criteris ciutadans. Aquestes diferències es tradueixen en perioditzacions específiques per a cada cas. Altres elements com els recursos municipals destinats al procés o la temàtica posada a debat també determinen la durada dels processos.

QUADRE NÚM. 7. DURADA DE LES EXPERIÈNCIES PARTICIPATIVES³

Menys d'1 mes	Disseny participatiu d'un parc infantil a Cornellà del Terri
	Jurat municipal de l'Escala
	Fòrum jove de la Jonquera
	Fòrum jove de Roses
	Procés participatiu per a la remodelació del c. Major de Puigcerdà
Total 5	

3. No s'hi inclouen les audiències públiques de Porqueres, celebrades periòdicament.

D'1 a 6 mesos	Consell de barri de la Farga de Banyoles
	PALS de la Bisbal
	PALS de Caldes de Malavella
	PALS de Flaçà
	PALS de Pau
	"Viure a Lloret serà..."
	POUM de Sant Gregori
	POUM de Sils
	POUM de Tossa de Mar
	Pla local de joventut de Riudellots de la Selva
	Jornades de joventut de Vidreres
Total 11	
De 6 a 12 mesos	Diagnosi de la realitat juvenil d'Arbúcies
	Diagnosi de la realitat juvenil de Torroella de Montgrí
	Bescanó Jove!!!
	Pla pel civisme i la participació de Blanes
	PALS de Cassà de la Selva
	PALS de Castellfollit de la Roca
	PALS de Llagostera
	Anàlisi de necessitats socials a Castell d'Aro
	Reglament de la participació de Girona
	Agenda 21 de Lladó
	Pla de cultura d'Olot
	POUM de Palafrugell
	POUM de Ripoll
	PALS Palau-saverdera
	PALS de Sarrià
	Salt 70
Pressupostos participatius de Santa Cristina d'Aro	
Total 17	
Més d'1 any	Fòrum 21 de Begur
	PALS de Celrà
	Total 2

Font: elaboració pròpia.

Com mostra el quadre, la majoria d'experiències han tingut una durada d'entre sis i dotze mesos (17) i d'entre un i sis mesos (11). El pes dels PALS i dels POUM, que acostumen a ser documents llargs i complexos, explica en bona part aquesta tendència. En tot cas, el quadre ens serveix per fer-nos una idea de quina és la durada habitual de les experiències participatives dinamitzades, amb temporalitzacions que acostumen a permetre la divisió dels processos en diferents moments o fases.

3. ÀMBITS TEMÀTICS

A continuació destaquem les experiències analitzades segons l'àmbit temàtic.

QUADRE NÚM. 8. EXPERIÈNCIES ANALITZADES SEGONS ÀMBIT TEMÀTIC

Social	Diagnosi de la realitat juvenil d'Arbúcies
	Bescanó Jove!!!
	Anàlisi de necessitats socials a Castell d'Aro
	Fòrum jove de la Jonquera
	Pla local de joventut de Riudellots
	Fòrum jove de Roses
	Diagnosi de la realitat juvenil de Torroella de Montgrí
	Jornades de joventut de Vidreres
Total 8	
Socioambiental	Fòrum 21 de Begur
	PALS de la Bisbal
	PALS de Caldes de Malavella
	PALS de Cassà de la Selva
	PALS de Castellfollit de la Roca
	PALS de Celrà
	PALS de Flaçà
	Agenda 21 de Lladó
	PALS de Llagostera
	PALS de Pau
	PALS Palau-saverdera
	PALS de Sarrià de Ter
	Total 12
Urbanoterritorial	Disseny participatiu d'un parc infantil a Cornellà del Terri
	Jurat municipal de l'Escala
	"Viure a Lloret serà..."
	POUM de Palafrugell
	Procés participatiu per a la remodelació del c. Major de Puigcerdà
	POUM de Ripoll
	POUM de Sant Gregori
	POUM de Sils
	POUM de Tossa de Mar
Total 9	
Altres	Consell de barri de la Farga de Banyoles
	Pla pel civisme i la participació de Blanes
	Reglament de la participació de Girona
	Pla de cultura d'Olot
	Audiències públiques de Porqueres
	Salt 70
	Pressupostos participatius de Santa Cristina d'Aro
Total 7	

Font: elaboració pròpia.

Al quadre s'observa com la dinamització d'experiències participatives en diferents àmbits temàtics és un fet als municipis gironins analitzats. Entenent que estem parlant de mecanismes que van des de perspectives més generalistes a perspectives més concretes, els àmbits més destacats són: el social, el socioambiental i l'urbanoterritorial, tot i que també s'han analitzat processos que incideixen en diferents àmbits alhora (com el Salt 70, per exemple) o que treballen dins l'àmbit cultural o l'econòmic. La mostra analitzada posa de manifest, doncs, la pluralitat de processos de participació ciutadana a les comarques gironines. Aquest és un punt que caldrà tenir en compte en futurs processos de suport, alhora que indica quins són els àmbits temàtics més prioritzats pels governs locals de la demarcació.

4. TIPUS DE PERSONES PARTICIPANTS

També ens interessava conèixer el tipus de persones participants que els ajuntaments promotors decideixen implicar en els processos participatius. En aquest sentit vam establir una categorització molt simple que distingia entre la participació a través de col·lectius organitzats o de ciutadans/anes a títol individual.

En la majoria d'experiències analitzades s'ha optat per implicar tant la ciutadania a títol individual com els col·lectius organitzats. Només en 6 casos la participació s'ha limitat a ciutadans/anes a títol individual i només en 1 cas s'ha restringit a col·lectius organitzats, mentre que en 29 s'han combinat ambdós tipus de participació. Aquests resultats indiquen una clara voluntat per implicar la ciutadania a títol individual en els processos participatius promoguts pels ajuntaments entrevistats. Un esforç que cal valorar positivament, ja que implicar la ciutadania a títol individual acostuma a ser més complex que fer-ho amb els col·lectius organitzats, més habituats a relacionar-se amb l'Administració local.

5. COORDINACIÓ: QUI DINAMITZA LES EXPERIÈNCIES?

Les tasques de planificació, difusió, reclutament, dinamització i recollida d'aportacions ciutadanes són fonamentals per determinar la qualitat de qualsevol procés participatiu. Per això, ens hem interessat per conèixer quins són els agents encarregats de dinamitzar les experiències estudiades, distingint entre els casos en què s'ha comptat amb algun suport extern (consultores, universitats, professionals liberals, etc.) i els que han apostat per atorgar al personal municipal aquestes tasques.

QUADRE NÚM. 9. EXPERIÈNCIES PARTICIPATIVES SEGONS ELS TIPUS DE COORDINACIÓ

Personal municipal	Diagnosi de la realitat juvenil d'Arbúcies
	Consell de barri de la Farga de Banyoles
	Anàlisi de necessitats socials a Castell d'Aro
	PALS de Celrà
	Jurat Municipal de l'Escala
	Fòrum jove de la Jonquera
	"Viure a Lloret serà..."
	Audiències públiques de Porqueres
	Procés participatiu per a la remodelació del c. Major de Puigcerdà
	Fòrum jove de Roses
	Pressupostos participatius de Santa Cristina d'Aro
	Diagnosi de la realitat juvenil de Torroella de Montgrí
	Jornades de joventut de Vidreres
	Total 13
Amb suport extern	Fòrum 21 de Begur
	Bescanó Jove!!!
	PALS de la Bisbal
	Pla pel civisme i la participació de Blanes
	PALS de Caldes de Malavella
	PALS de Cassà de la Selva
	PALS de Castellfollit de la Roca
	Disseny participatiu d'un parc infantil a Cornellà del Terri
	PALS de Flaçà
	Reglament de la participació de Girona
	Agenda 21 de Lladó
	PALS de Llagostera
	Pla de cultura d'Olot
	POUM de Palafrugell
PALS de Pau	
PALS Palau-saverdera	

POUM de Ripoll
Pla local de Joventut de Riudellots de la Selva
POUM de Sant Gregori
Salt 70
PALS de Sarrià
POUM de Sils
POUM de Tossa de Mar
Total 23

Font: elaboració pròpia.

La majoria d'experiències diagnosticades (23) han comptat amb suport extern durant la dinamització del procés. Val a dir que la tipologia d'assessoraments externs varia en cada cas en funció de variables com l'agent que dóna suport, el grau de suport o els moments en què el dóna. Així, estem parlant tant de suports integrals de consultores privades o universitats en el disseny i la dinamització de tot el procés com d'aportacions puntuals en moments de recollida de criteris ciutadans (tallers, grups de discussió, enquestes, etc.). D'altra banda, la resta d'experiències (13) han estat dinamitzades per personal municipal, normalment personal tècnic de l'àrea de referència de l'experiència. Així, els resultats mostren com molts dels municipis entrevistats han preferit comptar amb una ajuda externa que, segons explicaven durant les entrevistes, permet augmentar el temps de dedicació i, en ocasions, la rigorositat metodològica dels processos.

6. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA: ÒRGANS DE CONTROL I SEGUIMENT

A l'apartat anterior s'han descrit diferents possibilitats de composició del que podríem anomenar el nucli directiu dels processos participatius. Tot i així, en ocasions, els nuclis directius no són els únics òrgans de treball. La recerca també s'ha aprofitat per demanar als interlocutors/ores municipals que ens assenyalessin si durant l'evolució dels programes participatius es va preveure la creació d'algun òrgan de control i seguiment. Quan es creen, aquests òrgans serveixen per realitzar tasques d'informació, de

seguiment i d'avaluació de les experiències participatives, de tal manera que són un plus de transparència i d'implicació ciutadana. El quadre següent detalla les experiències participatives que van optar per la creació d'algun òrgan d'aquestes característiques.

QUADRE NÚM. 10. **EXPERIÈNCIES AMB ÒRGAN CIUTADÀ DE CONTROL I SEGUIMENT**

Nom de l'experiència

Bescanó Jove!!
Fòrum jove de la Jonquera
Pla de cultura d'Olot
POUM de Palafrugell
POUM de Ripoll
Fòrum jove de Roses
POUM de Sant Gregori
PALS de Sarrià de Ter
Pressupostos participatius de Santa Cristina d'Aro
Consell de barri de la Farga de Banyoles (òrgan permanent)
Total 10

Font: elaboració pròpia.

La informació recollida ha detectat 10 experiències amb òrgans de control i seguiment formats per ciutadans/anes (comptant el Consell de barri de la Farga de Banyoles, òrgan permanent). Sens dubte, elements com les funcions, la composició o la tipologia de participants varien en funció de cada cas específic però, tot i així, les dades serveixen per constatar que la creació d'aquest tipus d'òrgans existeix i, a més, en experiències de diferents àmbits i durades. De totes maneres, el fet d'haver comptabilitzat 26 experiències sense aquest tipus d'òrgan demostra que no són gaire habituals. Segons les percepcions recollides durant el treball de camp, en la majoria d'ocasions no es creen per la prematuritat de la temàtica i la conseqüent manca d'experiència, factors als quals ens hem referit anteriorment. Amb tot, en altres ocasions, s'argumenten dificultats de reclutament o temors a cansar els participants amb massa sessions. Cal afegir que en el cas del POUM de Ripoll, de Lloret de Mar i de Salt 70 es van constituir òrgans amb funcions similars però de composició tecnicopolítica.

7. VALORACIONS I RESULTATS

Finalment, presentem un recull d'informació sintètica referida a les valoracions que les persones interlocutores entrevistades fan de l'experiència, una vegada finalitzada. Hem demanat valoracions sobre dos grans àmbits: la qualitat de la informació presentada als participants, i el tipus i grau d'influència dels resultats del procés en les polítiques públiques locals.

Abans d'entrar a detallar els resultats obtinguts en aquestes variables, cal matisar que la informació que a continuació presentem és eminentment subjectiva i pertany a les reflexions i opinions de cada una de les persones interlocutores.

7.1 QUALITAT DE LA INFORMACIÓ

La informació és fonamental si es vol garantir la qualitat de qualsevol procés participatiu. Al marge del dret a ser consultat i a prendre part el procés participatiu, la ciutadania també té el dret a estar informada i, en conseqüència, a poder opinar i fer aportacions amb totes les garanties. Per aquest motiu vam creure interessant demanar a les persones interlocutores l'opinió sobre la qualitat de la informació presentada als participants. El resultat va ser molt positiu, ja que 31 dels entrevistats/ades considerava que la informació era bona (22) o molt bona (9), mentre que només 5 en citaven les limitacions.

Tot i la simplicitat d'aquesta informació es poden extrapolar algunes consideracions. En primer lloc, ens sembla significatiu que cap persona interlocutora hagi valorat negativament la informació transmesa als participants. Malgrat l'evident triomfalisme i subjectivitat dels discursos recollits, en cap entrevista se'ns han explicat conflictes provocats per temes relacionats amb la qualitat de la informació. En segon lloc, volem destacar l'elevat nombre d'experiències en què la informació es considera bona. Segurament la no existència de conflictes relacionats amb la informació fa que la majoria d'interlocutor/ores en facin una valoració positiva. En 9 ocasions hem recollit una valoració de "molt bona", normalment en experiències en què la informació s'ha treballat especialment o en què qui ha

participat l'ha valorada molt positivament. Per acabar, cal fer referència a les 5 valoracions positives però amb limitacions. En aquest cas ens estem referint a valoracions de caràcter crític que destaquen els punts febles de l'experiència i les possibilitats de millora en el futur. Per exemple, la necessitat de millorar la informació simplificant certs tecnicismes, sintetitzant-ne els continguts o utilitzant documents més visuals i atractius de cara als participants.

7.2 IMPACTE EN LES POLÍTIQUES

També ens vam interessar per com els entrevistats/ades valoraven l'impacte de les experiències participatives en les polítiques locals. Per mesurar-ho vam demanar l'opinió sobre el tipus i el grau d'influència dels processos estudiats. El quadre següent sintetitza els resultats de les valoracions recollides.

QUADRE NÚM. 11. IMPACTE DE LES EXPERIÈNCIES EN LES POLÍTIQUES LOCALS⁴

Tipus d'influència	Grau d'influència			
	Alt	Mitjà	Baix	
En la definició de la problemàtica	2	2	3	T 7
En la decisió de la política	5	0	0	T 5
En ambdós moments	10	13	0	T 23
	Total 17	Total 15	Total 3	Total 35

Font: elaboració pròpia.

La majoria d'experiències diagnosticades (23) han servit tant per definir com per decidir i, una vegada finalitzades, han tingut una influència alta o mitjana (32) en les polítiques municipals. Altra vegada ens trobem davant unes valo-

racions majoritàriament positives, en aquest cas referides al grau d'influència. Només en 3 ocasions l'interlocutor/ora ha considerat que la influència de l'experiència en les polítiques locals ha estat baixa i, normalment, s'atribueix a la manca de recursos econòmics. Amb tot, queda clar que, al marge dels possibles biaixos derivats de la subjectivitat de les opinions, les experiències diagnosticades han tingut influència en les decisions públiques, tant a l'hora de definir les problemàtiques com a l'hora de prendre decisions.

4. El quadre no inclou el POUM de Sant Gregori ja que en el moment de l'entrevista, l'experiència encara no estava finalitzada.

CAPÍTOL IV

La participació com a aposta de futur. La Xarxa de municipis participatius de les comarques gironines

Els resultats de la recerca presentats en aquest informe volen servir per conèixer la realitat i, a partir d'aquí, plantejar estratègies per a l'impuls i el foment de la participació en els municipis gironins. En aquest punt la Xarxa de municipis participatius de les comarques gironines pot jugar un paper promotor central. Per aquesta raó el treball de camp també s'ha aprofitat per conèixer quines percepcions i valoracions desperta un instrument d'aquestes característiques.

- D'entrada, en termes generals, cal destacar que en cap dels 36 casos analitzats es valora negativament l'impuls de processos de participació ciutadana a l'àmbit local. En la majoria d'ocasions (21) les valoracions són completament positives i es fonamenten en raons de proximitat, complement de la democràcia representativa o legitimació de la gestió política de la cosa pública. En 15 ocasions les valoracions positives han anat acompanyades de matisacions o límits, entre els quals destaquen la manca d'estructures i hàbits que facilitin la transversalitat, els riscos de manipulació política, la manca de personal preparat i format específicament dins els ajuntaments i les dificultats per implicar la ciutadania.
- Seguint la tendència observada en les percepcions sobre l'impuls de la participació ciutadana al món local, la majoria de municipis entrevistats (94,4%) han expressat una valoració positiva quan se'ls ha preguntat sobre la utilitat de la Xarxa com a instrument de suport i punt

de referència pel que fa a la participació ciutadana a les comarques gironines. Només en dos casos se n'ha valorat negativament la utilitat. Cal destacar, però, que 13 dels 34 municipis que han realitzat valoracions positives a priori han destacat també diferents elements que matisen les seves opinions. Les més reiterades són les següents: cal evitar possibles duplicitats amb altres òrgans (es refereixen majoritàriament al CILMA - Consell d'Iniciatives Locals per al Medi Ambient de les Comarques Gironines-); cal considerar les especificitats locals -s'adverteix que si no existeix un esforç clar per distingir entre les diferents tipologies de municipis de la demarcació els mecanismes de suport podrien no ser efectius-; cal evitar que la creació de la Xarxa només serveixi "perquè els polítics surtin a la foto". Algunes persones entrevistades (poques) entenien que la creació de la Xarxa no és una necessitat immediata, alhora que expressaven certs temors de politització; també que cal un treball rigorós. Es destaca que difícilment es tindran suports positius, en l'assessorament de fórmules d'implicació de la ciutadania, per exemple, si no es treballa de forma imparcial, transparent i professional.

- A l'hora de prioritzar els àmbits d'actuació sobre els quals la Xarxa ha de fonamentar les actuacions, cal destacar que, en gairebé la meitat dels casos (47,2%), els entrevistats/ades han expressat com a prioritat el fet que la Xarxa esdevingui un espai d'intercanvi d'experiències que serveixin de referència per iniciar nous processos. L'assessorament i el suport durant el desenvolupament de les experiències ha estat l'opció prioritària en el 30,6% dels casos, seguida de la formació, amb el 22,2%.

Cal matisar que la pregunta demanava que s'identifiqués el principal àmbit d'actuació, el més important. En moltes ocasions, però, les persones entrevistades han deixat clar que els tres àmbits d'actuació són fonamentals. En tot cas, els resultats ens serveixen per tenir una referència inicial sobre les prioritats dels municipis entrevistats.

- Finalment, al marge dels àmbits d'actuació, cal comentar que 35 del 36 municipis entrevistats han expressat la seva disposició a participar i col·laborar amb la Xarxa.

- A partir dels resultats obtinguts i de les percepcions recollides durant tot el procés d'elaboració de la recerca, tot seguit detallarem una sèrie d'elements de reflexió i recomanació que podran servir com a referència per als futurs treballs de promoció i foment de la participació en els municipis gironins. És necessari destacar que la realitat observada evidencia, efectivament, que la Xarxa pot jugar un paper clau en el procés de consolidació i millora de la participació ciutadana a la demarcació.
- Reconeixent pràctiques informals i apropant-les a estructures formals. La recerca ens ha permès detectar infinitat de pràctiques informals de participació. Per exemple, l'Ajuntament de Bescanó reuneix anualment diversos vilatans/anes per celebrar una jornada informal de debat sobre assumptes del poble. La detecció de pràctiques d'aquest tipus podria convertir-se en el primer pas per reforçar i impulsar la participació a la demarcació. El fet de reconèixer i fer visibles aquestes experiències serviria per prendre consciència i millorar-ne el desenvolupament. Una vegada detectades i enteses com a processos participatius caldria polititzar-les, fer-les formals, és a dir, reconèixer-les. D'aquesta manera se superarien els límits que moltes vegades provoquen que les experiències no gaudeixin d'un espai sòlid i estructurat que permeti connectar les percepcions ciutadanes amb el debat polític municipal. A més, aquest reconeixement també permetria conèixer més a fons quines són les limitacions i els problemes d'aquestes experiències per tal de millorar-les.
- Construir un espai d'intercanvi útil per canalitzar el conjunt d'experiències que s'han dinamitzat i es dinamitzaran als municipis de la demarcació. Aquesta és l'actuació més reclamada per les persones entrevistades. El fet de conèixer altres experiències similars d'altres municipis seria un bon suport. La recerca ha posat les bases per seguir recollint informació.
- Informant sobre la participació ciutadana. L'estat d'iniciació observat durant la recerca manifesta la necessitat d'informar sobre què és i per

a què serveix la participació ciutadana. És important pensar en accions comunicatives que serveixin per informar als governants i per anar generant una major maduresa en el disseny i l'execució dels processos participatius. És fonamental treballar entenent que la participació ciutadana és un instrument per a una finalitat i no una finalitat en si mateixa. Tot i que sembli una reflexió evident, cal transmetre-la als interlocutors/ores municipals com a element de base.

- Oferint assessorament als ajuntaments. Moltes de les persones entrevistades han detectat la manca d'experiència i de professionals com a principal dèficit. La Xarxa pot ajudar a reduir aquestes mancances oferint assessorament als ajuntaments que ho demandin en temes de difusió, disseny, metodologies, dinamització, etc. que ajudarien a millorar l'eficiència dels processos.
- Formant polítics i tècnics locals. L'eficiència dels processos participatius també es pot millorar a partir de la formació del personal municipal, a través d'ofertes formatives específiques que permetrien aproximar la participació ciutadana a qui es dedica a la gestió pública.
- Potenciant l'ús de les noves tecnologies. Moltes de les accions de suport (informació, espai d'intercanvi, formació, etc.) podrien utilitzar les noves tecnologies per facilitar i agilitar les relacions. Com s'ha manifestat en diferents punts de la recerca, la gestió diària local limita els gestors locals, per això la utilització de les noves tecnologies podria esdevenir un bon recurs per assegurar i facilitar les relacions.

De forma transversal, totes les actuacions plantejades haurien de permetre que la participació ciutadana en els municipis es visualitzi dins el mateix municipi, però també cap a fora, explicant les seves experiències, exposant els seus encerts i els seus errors i participant en decisions supramunicipals de suport a la participació.

ANNEX

Fitxes informatives

Arbúcies (Selva)

Habitants (2005): 6.002

Taxa de creixement poblacional: 14,90% (00-04), 19,42% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Pla local de joventut. Diagnosi participativa (mecanisme temporal d'abast sectorial).

Inici: maig de 2004. Durada: 11 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Al marge de les directrius pautades per la Secretaria General de Joventut (SGJ), adreçades a impulsar diagnòstics de les realitats juvenils municipals amb la participació dels joves, des de l'any 1988 l'Ajuntament ha dut a terme iniciatives per als joves, per tal de conèixer les seves necessitats i problemàtiques. A més, el municipi compta amb un Consell de Joventut (promogut per entitats juvenils i sense representació municipal) que durant els darrers anys ha deixat de canalitzar les demandes juvenils.

Objectius. En aquest context, l'Àrea de Joventut va decidir engegar un procés de diagnòstic que comptés amb la participació dels joves. L'objectiu de la iniciativa era obtenir una informació útil i actualitzada per tal de dissenyar polítiques de joventut adequades als joves d'Arbúcies que donin resposta a les seves necessitats i problemàtiques. Per acomplir els objectius

plantejats, el procés es va estructurar en diferents eixos d'anàlisi pautats per la SGJ (salut, educació i cultura, participació, treball i habitatge).

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: tècnica de joventut i dinamitzadora del Casal Jove. També es va comptar amb assessorament puntual del Consell Comarcal de la Selva.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

No es constitueix cap òrgan permanent amb representació ciutadana. L'equip tècnic s'encarrega de controlar i estructurar el procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. L'equip tècnic realitza un treball de tractament de dades secundàries per tal de tenir informació específica i actualitzada per cada un dels eixos d'anàlisi. La informació va servir per informar als participants durant la fase posterior.

Fase 2. Recollida de criteris tècnics i ciutadans a través d'entrevistes a persones expertes de cada un dels eixos d'anàlisi i de dinàmiques de grup per conèixer problemàtiques amb experts i joves del municipi.

Fase 3. Elaboració del diagnòstic final.

INFORMACIÓ

La informació secundària analitzada per l'equip tècnic es va utilitzar per informar als participants abans de recollir les seves opinions i percepcions sobre les principals problemàtiques juvenils al municipi.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes informatives que convidaven a participar a tot el col·lectiu juvenil del municipi (de 14 a 29 anys).

PARTICIPANTS

Perfil: entitats juvenils i individus escollits aleatòriament i seleccionats en funció de criteris de representativitat (edats [14 a 19-20, 24-25 a 29], estudiants/ treballadors; associats/no associats; immigrants/nouvinguts).

Nombre: 40 joves, repartits en 3 sessions de treball-dinàmiques de grup; i 30 persones expertes dels diferents àmbits tractats (24 entrevistes i 6 sessions de treball-dinàmiques de grup).

RESULTATS

Una vegada finalitzat el procés, els resultats obtinguts van servir perquè la Regidoria de Joventut redactés el Pla local de joventut. El Pla marca les principals línies d'actuació de l'àrea durant el període 2005-2007 i prioritza les accions destinades a resoldre problemàtiques relacionades amb salut, la principal preocupació expressada pels participants.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt bona, en opinió de la coordinació. Tot i així, es destaquen les dificultats que genera atraure els joves i fer-los participar.

Banyoles (Pla de l'Estany)

Habitants (2005): 16.938

Taxa de creixement poblacional: 8,87% (00-04), 12,42% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Consell de Barri de la Farga (procés participatiu per a l'elaboració del projecte de millora del barri presentat a la Llei de barris). Òrgan permanent d'abast sectorial.

Inici: febrer de 2005. Durada: 2 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Àrea de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Banyoles es va fixar com a prioritat la creació de consells territorials. Després de la creació d'un primer consell d'aquestes característiques al barri de la Canaleta, i d'observar el seu bon funcionament, es va decidir crear el Consell de Barri de la Farga. Es va aprofitar la convocatòria oberta per la Generalitat, mitjançant la Llei de barris, per elaborar una diagnosi i consensuar propostes d'actuació, tingudes en compte en el projecte que va presentar l'equip redactor municipal. Tot i així, el Consell no es va crear

exclusivament per treballar en el projecte esmentat, sinó que es va entendre com un instrument que permetés millorar les problemàtiques de convivència i cohesió social que pateix el barri a través del treball conjunt de la societat civil. D'aquesta manera, s'implicava el veïnatge en el procés de definició de processos de millora.

Objectius. Definir consensos i propostes concretes de millora del barri a través del treball conjunt entre l'ajuntament i la ciutadania; fer treballar de manera conjunta dos sectors socials no relacionats fins aquell moment; autòctons i immigrants; i elaborar una diagnosi participativa del barri per conèixer des de la proximitat les problemàtiques i les propostes ciutadanes.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: regidora de Comunicació i Participació Ciutadana, tècnica de Participació, director del Centre Cívic, tècnic del Pla de desenvolupament comunitari (PDC) i equip redactor del projecte (tècnic de Promoció Econòmica i tècnic de Comunicació).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

El Consell treballa a partir de sessions plenàries de caràcter periòdic, presidides per la regidora de Comunicació i Participació Ciutadana on participen: representants de totes les entitats d'immigrants del barri, de l'associació de veïns, de comerciants, del Consorci de Benestar Social, veïns no associats i imams, així com una tècnica del PDC, el director del Centre Cívic, una tècnica de l'Àrea de Participació i tots els veïns que ho desitgessin.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. La primera trobada del Consell es va celebrar mitjançant una convocatòria oberta, a la qual es van convidar comerciants, associacions veïnals, entitats i veïns no associats. La reunió va servir per explicar la Llei de barris, què és un consell de barri i quins objectius es pretenien assolir. També va servir per recollir aportacions i valoracions de les persones assistents sobre el barri.

Fase 2. Constitució del Consell. La primera reunió va servir per detectar els ciutadans i ciutadanes interessats a participar activament en la iniciativa. Una vegada concretats, es va constituir el Consell de Barri de la Farga i es va fixar un calendari de treball.

Fase 3. Diagnosi i elaboració de propostes. Es van iniciar el treball conjunt de definició de problemàtiques i l'elaboració de propostes de millora. Els membres de l'equip redactor del projecte per a la Llei de barris es van encarregar de guiar i assessorar el procés.

Fase 4. Retorn. El projecte definitiu es va presentar al Consell, que li va donar suport a través d'un document que es va incorporar al projecte presentat a la Generalitat de Catalunya.

INFORMACIÓ

Tipus. La sessió informativa es va celebrar mitjançant una exposició oral amb suport informàtic, a càrrec de l'alcalde. Les sessions de treball posteriors van comptar amb l'assessorament de tècnics diversos que informaven sobre temàtiques concretes.

CANALS DE DIFUSIÓ

Es va limitar al barri de la Farga: porta a porta i cartells.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats veïnals, col·lectius d'immigrants i entitats de lleure juvenil; i la ciutadania, en el procés obert.

Nombre: a la sessió informativa, 75 persones (50% immigrants, dels quals molts eren joves); i a les sessions de treball, entre 40 i 50 assistents per sessió (50% immigrants, dels quals molts eren joves).

RESULTATS

Inclusió de criteris ciutadans en el projecte final de millora del barri presentat a la Generalitat de Catalunya. També cal destacar que la iniciativa ha servit per consolidar la continuïtat del Consell a través de quatre trobades anuals on es tracten temes de convivència i cohesió social al barri amb ordres del dia elaborats pels mateixos participants.

VALORACIÓ GLOBAL

Es valora molt positivament el fet de potenciar el diàleg entre els diferents agents del barri. Deixant de banda el projecte per a la Llei de barris, el Consell ha permès consensuar projectes i solucions comunes i l'assumpció

de responsabilitats col·lectives dels diferents actors socials. En contra, es destaca que les dificultats reals de millora del barri podrien generar una certa frustració d'expectatives per part de les persones participants.

Begur (Baix Empordà)

Habitants (2005): 3.986

Taxa de creixement poblacional: 13,19% (00-04), 16,86% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Fòrum 21 de Begur. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: juny de 2002. Durada: 1 any i 8 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va considerar necessari definir un plantejament estratègic que permetés superar eficientment les noves problemàtiques mediambientals i de sostenibilitat que es plantejaven al municipi. Per aquest motiu va decidir engegar l'elaboració d'una Agenda 21 que permetés fer front a aquestes problemàtiques i, com a complement, incorporar la participació dels veïns de la vila en la definició del projecte. Els principals problemes que el projecte havia d'afrontar eren dèficits de caire paisatgístic i de prevenció d'incendis.

Objectius. Planificar eficientment les noves problemàtiques mediambientals i de sostenibilitat que es plantejaven al municipi (especialment en temes de caràcter paisatgístic i de prevenció d'incendis) i fer d'aquest document l'eina clau i el punt de partida per tal que Begur pugui desenvolupar la seva Agenda 21 local.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (Regidoria d'Urbanisme i Medi Ambient) i consultora privada (Taller d'Enginyeria Industrial).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan de control i seguiment amb

participació de la ciutadania. El desenvolupament del projecte va anar a càrrec de l'equip tècnic (consultora privada) i polític (alcalde i regidor).

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi. L'equip tècnic va iniciar el projecte amb una diagnosi que va servir per iniciar el Pla de participació. Les sessions participatives d'aquesta fase van servir per prioritzar problemàtiques detectades a la diagnosi tècnica. Aquesta primera fase va tenir una durada d'onze mesos (juny 2002-abril 2003). Durant el període es van celebrar sessions participatives cada dos mesos que van servir per definir el document de diagnòstic final.

Fase 2. Priorització. Una vegada aprovat el document de diagnosi, s'inicia una segona fase del procés participatiu que va servir per prioritzar les línies d'actuació del document per tal de decidir entre tots per on calia avançar. La segona fase, va tenir una durada d'onze mesos i també va constar de sessions participatives bimensuals.

INFORMACIÓ

En una primera fase els participants reben informació creada per l'equip tècnic durant l'elaboració de la diagnosi. En una segona fase, sense informació prèvia per als participants, les sessions serveixen per debatre directament les línies estratègiques que calia prioritzar.

CANALS DE DIFUSIÓ

Revista municipal (trimestral) i ràdio municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: individus convocats en procés obert a tota la ciutadania i una entitat ecologista.

Nombre: 20 ciutadans i 1 entitat.

RESULTATS

En general, es considera que els resultats són positius, però es deixa molt clar que l'experiència va servir per observar que els processos que pretenen recollir criteris de la ciutadania s'han de planificar i coordinar des

d'un inici per assegurar-ne l'efectivitat mitjançant el suport de personal expert en la matèria.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Es defineix com un projecte interessant, ja que va permetre la implicació de la ciutadania, però arriscat, ja que és un procés complex que fàcilment pot generar-li frustració d'expectatives.

Bescanó (Gironès)

Habitants (2005): 3.762

Taxa de creixement poblacional: 14,47% (00-04), 18,04% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Investigació Acció Participativa (IAP) de Joventut: "Bescanó Jove!!". Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: abril de 2004. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Des de la Regidoria de Joventut es va detectar un clar dèficit d'espais al municipi (tant públics com privats) per tal que els joves hi passin el seu temps lliure i generin xarxes socials. A partir d'aquesta problemàtica específica es va decidir engegar un projecte d'anàlisi de la realitat juvenil que permetés cobrir aquesta necessitat concreta però que, alhora, servís per conèixer totes les necessitats i les problemàtiques del col·lectiu juvenil de Bescanó.

Objectius. Un ha estat centrar tots els esforços per conèixer de primera mà la realitat juvenil de Bescanó amb l'objectiu de dissenyar polítiques juvenils realistes que abordin els veritables problemes i les necessitats dels joves. Un altre objectiu ha estat comptar amb el mateix col·lectiu per diagnosticar la seva situació i definir possibles solucions.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidora i tècnic de Joventut) i agent extern (Neòpolis. Consultoria sociopolítica).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

El desenvolupament del procés participatiu, al marge dels treballs de gestió i dinamització de l'equip tècnic, va comptar amb l'estructura organitzativa següent: (1) Comissió de Seguiment, integrada per representants del teixit associatiu juvenil, joves a títol individual i representants del govern local. La Comissió va realitzar tasques d'avaluació i de seguiment del procés mitjançant dues sessions celebrades a l'inici i al final del projecte. (2) Grup d'Investigació Acció Participativa (GIAP), l'equip tècnic va comptar amb la participació activa de tres joves del municipi que van donar suport en processos de definició i d'evolució de la investigació participativa (localitzant possibles joves per participar-hi, aportant-hi idees, etc.).

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi. El procés de definició de la realitat juvenil va començar amb una primera convocatòria de caràcter informatiu de la Comissió de Seguiment on es va exposar el projecte i on es va animar als joves a participar-hi. Tot seguit, l'equip tècnic, després de fer una anàlisi quantitativa de l'objecte d'estudi va iniciar, amb l'ajuda del GIAP, un cicle d'entrevistes exploratòries amb l'alcalde, la regidora i el tècnic de Joventut, el regidor d'Esports, amb diversos representants de cada una de les set entitats juvenils del territori, amb cinc joves no associats i amb tres líders d'opinió i coneixedors del municipi (representant de l'oposició, antic regidor de Joventut i professor d'institut). El procés de diagnosi va permetre elaborar un primer document en què es detectaven problemàtiques en quatre grans eixos temàtics (espais juvenils, associacionisme, informació i altres -mobilitat, habitatge, treball, etc.-).

Fase 2. Definició de problemàtiques i de propostes d'actuació. El procés participatiu, després d'una segona convocatòria de la Comissió de Seguiment, va iniciar una segona etapa mitjançant l'aplicació de diferents metodologies que permetessin concretar els problemes i recollir propostes d'actuació. Per fer-ho, també es va comptar amb la participació dels membres del GIAP i es va passar un qüestionari als dos IES (Salt i Amer) amb més afluència de joves bescanonins que va permetre concretar problemàtiques i arribar a les franges d'edat més joves. Posteriorment, es van

celebrar reunions de grup amb representants de les diferents entitats juvenils i de colles de joves informals on es responien els qüestionaris, s'exposaven els resultats de la diagnosi i s'animava a la participació en futures trobades. Finalment, es van dur a terme dos tallers participatius (joves associats i no associats) per fer un treball de prioritització i consens de possibles solucions per a cada un dels eixos temàtics.

Fase 3. Retorn. Els resultats es van presentar al col·lectiu a través d'un ampli reportatge al butlletí municipal. El fet que s'hagués demanat participació molt activa als joves durant el procés va fer que l'equip tècnic decidís no tornar a convocar la Comissió de Seguiment.

INFORMACIÓ

Sessions informatives de l'equip tècnic, esquema-resum de la diagnosi.

CANALS DE DIFUSIÓ

Creació d'un logotip específic, fulls de mà informatius, missatges sms, correus electrònics, web específica, revista municipal, butlletí quinzenal d'activitats, notes de premsa i reunions de la Comissió de Seguiment.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats juvenils i ciutadania, en general (procés obert).

Nombre: 22 entrevistes inicials; 15 joves de mitjana assistents a les comissions de seguiment; 97 qüestionaris; reunions de grup, 7 entrevistes (amb una mitjana de 3 assistents per reunió); i 23 assistents als tallers.

RESULTATS

Informe final amb concreció de problemàtiques segons els joves i definició de línies estratègiques d'actuació.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Amb tot es destaca el fet que en aquest procés caldria aconseguir el suport de la majoria silenciosa que no acostuma a implicar-se en aquest tipus d'experiències. Els participants als tallers van avaluar el procés amb una nota mitjana d'un 7,5.

La Bisbal d'Empordà (Baix Empordà)

Habitants (2005): 9.196

Taxa de creixement poblacional: 7,51% (00-04), 11,27% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de la Bisbal d'Empordà. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: novembre de 2003. Durada: 6 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va decidir elaborar un PALS per marcar-ne una estratègia que permetés adreçar el municipi cap a un desenvolupament més sostenible. Abans d'iniciar el procés d'elaboració del Pla, es tenia molt clar que la sostenibilitat és un estat desitjable d'assolir, atès que permet al municipi desenvolupar-se per satisfer les necessitats del present sense comprometre la possibilitat de les futures generacions per satisfer les seves pròpies necessitats. S'entenia que calia satisfer unes necessitats de desenvolupament no només econòmiques, sinó també socials i ambientals i, per això, calia estudiar fórmules que permetessin iniciar accions de futur en tots tres àmbits.

Objectius. D'una banda, trobar solucions a les problemàtiques globals, tant d'abast econòmic i social com ambiental. D'una altra, aconseguir la implicació dels ciutadans i ciutadanes per tal de consensuar aquesta estratègia de futur.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (tècnic i regidora de Medi Ambient) i agent extern (La Vola).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable amb participació de ciutadans que exercís funcions de control i seguiment del procés. La dinamització va anar a càrrec de l'equip tècnic (personal municipal i empresa externa).

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. El procés participatiu es va iniciar amb la celebració d'una sessió oberta de caràcter informatiu on es va presentar el projecte d'elaboració del PALS i el procés de participació pública previst.

Fase 2. Diagnosi. Els treballs inicials d'elaboració del PALS van concentrar-se a diagnosticar la situació del municipi en els diferents àmbits d'anàlisi definits (econòmic, social i ambiental). Durant aquesta fase, es van aplicar diferents metodologies per recollir criteris ciutadans: (1) Sondeig d'opinió; mitjançant una enquesta oberta a la població per determinar la percepció de la població de la Bisbal d'Empordà respecte d'un seguit d'aspectes de la vida quotidiana com són l'habitatge, els serveis, l'entorn, etc. (2) Realització de tres taules sectorials de debat de la diagnosi municipal (àmbit territorial i de medi ambient, àmbit econòmic i àmbit social i cultural).

Fase 3. Retorn i prioritització. Va servir per prioritzar actuacions i retornar la informació als participants. Per fer-ho es van dur a terme diferents fòrums de participació: (1) Sessió de presentació de la proposta de PALS. (2) Fòrum de debat de la proposta de PALS.

INFORMACIÓ

Explicacions i documents sintètics presentats i elaborats per l'empresa externa.

CANALS DE DIFUSIÓ

Correu postal, sessió inicial informativa, pàgina web, cartells i butlletí específic.

PARTICIPANTS

Perfil: individus (procés obert) i entitats (heterogènies, sobretot socials i culturals).

Nombre: 15 enquestes; 24 assistents al fòrum temàtic-àmbit social; 17, al fòrum temàtic-àmbit econòmic; 20, al fòrum temàtic-àmbit de territori i medi ambient; i 27, al fòrum final de debat.

RESULTATS

A partir del coneixement integrat dels aspectes ambientals, socials i econòmics de la Bisbal d'Empordà, el projecte ha servit de base per elaborar el PALS. El PALS és un pla estratègic que concreta les accions a realitzar per situar l'evolució futura del municipi i el camí cap al desenvolupament sostenible. El Pla ha estat fruit, no només de les conclusions tècniques dels documents de l'auditoria municipal realitzada, sinó també de les conclusions aportades per la ciutadania en els diferents fòrums de participació ciutadana.

VALORACIÓ GLOBAL

La valoració de les persones entrevistades és positiva, sobretot pel grau elevat de satisfacció dels ciutadans participants en el procés. Tot i així, es destaca com a feblesa la quantitat de participants i es destaquen les dificultats per fer-los participar en aquest tipus de processos.

Blanes (Selva)

Habitants (2005): 36.711

Taxa de creixement poblacional: 16,87% (00-04), 20,06% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Pla pel civisme i la participació. Mecanisme temporal d'abast sectorial. Inici: gener de 2005. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Blanes ha viscut durant els darrers anys una dinàmica clara de creixement del teixit associatiu que l'equip de govern ha entès com una font d'informació de les problemàtiques que afecten els veïns i que, a més, s'ha volgut complementar amb la implicació dels ciutadans no organitzats.

En aquest marc, l'Àrea de Participació Ciutadana (de nova creació) detecta, a través de contactes amb entitats del municipi, una certa preocupació social respecte de l'empitjorament de la cultura del civisme i el respecte de l'espai públic que repercuteix directament en el benestar col·lectiu.

Objectius. El Pla pel civisme i la participació pretén incrementar la implicació de la ciutadania a la vida pública local: (a) mobilitzant el màxim nombre de persones de diversa índole en el projecte i (b) promovent la creació d'una xarxa associativa que treballi amb les institucions per a una finalitat comuna.

Les finalitats plantejades per l'equip dinamitzador són: (a) redactar un nou reglament de participació ciutadana, (b) crear un registre municipal d'entitats, (c) crear un consell veïnal de caràcter permanent i (d) redactar l'ordenança municipal de policia i bon govern.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: dues tècniques de l'Àrea de Participació Ciutadana, dedicades exclusivament al projecte. Dinamització de les jornades: Neòpolis (Consultoria sociopolítica).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

El Pla es dinamitza mitjançant accions i mecanismes específics impulsats pels membres de l'Àrea de Participació Ciutadana, exposats a l'aparat següent. No es constitueix cap òrgan permanent amb representació ciutadana.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. L'equip tècnic realitza un treball d'observació d'altres experiències similars, promogudes per municipis barcelonins pioners en l'elaboració de plans de civisme.

Fase 2. Recollida de criteris tècnics i ciutadans sobre el civisme a la ciutat. S'entrevista personal tècnic municipal i totes les associacions de veïns del municipi, i es fa una enquesta ciutadana, que s'obre a tothom i es dona l'oportunitat de respondre-la a equipaments públics d'afluència. També es passa als tres IES públics de la ciutat. A més, s'utilitzen dades recollides per la policia local i el Departament de Medi Ambient, mitjançant la constitució d'un equip de treball de professionals de diferents àrees de coneixement.

Fase 3. Activitats participatives per definir la implementació del Pla i jornada d'associacionisme i participació, amb la presència d'associacions de

veïns, entitats diverses i ciutadans a títol individual, enteses com l'inici d'algunes propostes per a la implementació del Pla pel civisme i la participació. En aquest acte es van realitzar dues sessions participatives: taules de barris i taller de prospectiva.

INFORMACIÓ

Creada per l'equip tècnic durant el procés. Estem parlant d'informació oral i amb suport informàtic transmesa per l'equip tècnic i polítics (ex. informació prèvia als tallers de la jornada d'associacionisme i participació).

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, creació de logotip, cartes amb dossier explicatiu a les associacions de veïns, reunió informativa de presentació i roda de premsa en mitjans de comunicació locals.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats (heterogènies, amb un pes important de les associacions de veïns, atès que van participar-hi totes) i ciutadania, en general (procés obert).

Nombre: 432 enquestes (unes 100 persones enquestades van manifestar la voluntat de seguir participant-hi); 23 entrevistes a associacions de veïns; i 75 assistents a les jornades de participació.

RESULTATS

El Pla definitiu ha de determinar les polítiques públiques municipals adreçades a reduir l'incivisme a la ciutat, a través d'accions dels diferents departaments implicats.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Tot i així, pel que fa a les propostes adreçades a implicar la ciutadania i les associacions, es considera que van ser escasses i amb poca participació. Sobre les propostes que hauria de dur a terme l'Ajuntament, creuen que en manca la concreció. Es reconeix que és molt difícil intentar que prioritzin, deixant de banda els seus interessos particulars com a ciutadans o com a associacions.

Caldes de Malavella (Selva)

Habitants (2005): 5.280

Taxa de creixement poblacional: 22,17% (00-04), 31% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Caldes de Malavella. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: primer trimestre de l'any 2000. Durada: 3 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va prioritzar, a principis de l'any 2000, la necessitat d'establir un procés que permetés conèixer l'estat del municipi en temes ambientals i socioeconòmics, i planificar un desenvolupament municipal sostenible. En concret, a Caldes, existeixen una sèrie de característiques municipals estructurals que dibuixen un escenari determinat que van influir en la decisió de tirar endavant el projecte: l'àmbit territorial del municipi és molt extens, hi creuen diverses vies de comunicació i hi ha molta massa forestal i molt patrimoni cultural.

Objectius. Implicar els ciutadans en el procés d'elaboració del PALS i establir objectius i prioritats per aconseguir un municipi més sostenible.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidor de Medi Ambient) i empresa externa (DV, Serveis Tècnics).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable de participació ciutadana. La dinamització del procés va anar a càrrec de l'empresa externa que coordinava el projecte amb reunions amb el regidor de Medi Ambient.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Memòria descriptiva i diagnosi. L'equip tècnic va iniciar el procés fent una anàlisi de la situació municipal per caracteritzar el municipi des d'un punt de vista socioeconòmic i mediambiental. En aquesta fase els

criteris ciutadans es van recollir mitjançant una enquesta.

Fase 2. Recollida de propostes. Es van realitzar una sèrie de fòrums de participació per tal de donar a conèixer els continguts de l'auditoria a la població interessada i recollir esmenes a possibles errades del document. A més, aquests fòrums van servir per recollir propostes ciutadanes, posteriorment analitzades per l'equip tècnic i introduïdes al PALS en els casos que es va creure oportú.

INFORMACIÓ

Exposicions orals a les reunions participatives, a càrrec de l'equip tècnic.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes informatives al veïnatge, cartes informatives a les entitats, pàgina web i notes de premsa.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert), i entitats (heterogènies).

Nombre: 122 enquestes. Fòrums: sense dades.

RESULTATS

El procés va permetre definir una planificació estratègica a través de la determinació de diferents línies generals d'actuació referides a grans eixos temàtics com turisme, aspectes socioeconòmics, medi ambient o urbanisme.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiu. El fet que els criteris i plantejaments ciutadans coincidissin majoritàriament amb els criteris de l'equip de govern i dels tècnics municipals va facilitar el procés.

Cassà de la Selva (Gironès)

Habitants (2005): 8.612

Taxa de creixement poblacional: 8,23% (00-04), 11,96% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Cassà de la Selva. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: febrer de 2001. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament de Cassà de la Selva s'adhereix a la Carta d'Aalborg, motiu pel qual adopta el compromís d'implantar la seva Agenda 21 local. Amb aquesta finalitat sol·licita poder optar al programa de suport de la Diputació de Girona per a la redacció del PALS. L'equip de govern aposta pel projecte per tal que sigui un instrument que permeti racionalitzar el territori i diagnosticar-ne les mancances.

Objectius. (1) Donar a l'Ajuntament elements de coneixement per poder desenvolupar de manera programada la seva política municipal, integrant els aspectes ambientals, territorials i socioeconòmics d'acord amb els principis d'un desenvolupament sostenible. (2) Fer del PALS l'eina clau i el punt de partida per tal que Cassà pugui desenvolupar la seva Agenda 21 local. (3) Potenciar i orientar el desenvolupament local cap a un horitzó d'un major aprofitament sostenible dels recursos amb el mínim impacte sobre el medi. (4) Fomentar la participació dels agents locals, grups d'opinió i col·lectius ciutadans en aquest procés. (5) Establir estratègies ambientals integrades per sobre d'un enfocament sectorial.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidor d'Urbanisme) i consultora privada (La Vola).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Treball intern, dinamitzat per l'equip tècnic, integrat per la consultora encarregada de dinamitzar el procés i pel regidor d'Urbanisme (amb suports puntuals de tècnics de l'Àrea). El procés no va comptar amb l'existència d'un òrgan de control i seguiment format per ciutadans.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Es van dinamitzar les actuacions de recollida de criteris ciutadans següents: (1) Realització d'una enquesta a una mostra representativa de la població, per tal de disposar d'un sondeig d'opinió i recollir quins són els aspectes que més preocupen a la població. (2) Selecció d'un conjunt de persones i agents socials i econòmics del municipi amb qui es poguessin mantenir entrevistes personals per tractar els diferents àmbits o temes objecte de l'auditoria municipal.

Fase 2. Va servir per iniciar un procés d'informació i debat mitjançant diferents taules sectorials.

Fase 3. Es van celebrar dos fòrums de debat. Els fòrums de debat es consideraven com una eina de participació oberta a tota la població, per informar i comunicar amb relació als diferents temes ambientals que afecten el municipi i, alhora, crear un espai obert per debatre la informació ambiental i recollir les aportacions de la població. Va ser l'eina escollida per fomentar la participació en la presentació i el debat públic de la pre-diagnosi municipal i també per fomentar la participació en la presentació, la discussió i la prioritització de la proposta del PALS.

Fase 4. Es va crear una comissió d'Agenda 21 amb la finalitat que, una vegada elaborat el PALS, se'n dinamitzés la implantació.

INFORMACIÓ

Informació molt detallada extreta del treball de diagnosi realitzat per la consultora privada.

CANALS DE DIFUSIÓ

La crida a la participació es va basar a animar el públic en general perquè fessin arribar les seves aportacions personals (idees, crítiques, informació, opinions) a l'equip de treball. Es van instal·lar bústies als centres cívics i culturals i a les biblioteques, i es va oferir un número de fax i una adreça electrònica per fer arribar les aportacions. Per a això, es va redactar un breu text explicatiu sobre el PALS i la forma de col·laborar en el procés de participació. Aquest escrit es va fer arribar als ciutadans mitjançant: (1) Anuncis en espais públics (ajuntament, escoles, biblioteques, etc.). (2) Escrit en butlletins municipals o en altres publicacions gratuïtes del municipi

(butlletins d'associacions, revistes d'escoles, etc.). (3) Roda de premsa per als mitjans de comunicació locals i comarcals. (4) Llibret divulgatiu.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 148 enquestes, més 3 grups escolars. Quant als fòrums de debat, 100 assistents al primer i 35, al segon.

RESULTATS

Es considera la iniciativa com a satisfactòria ja que el resultat del projecte prioritza línies d'actuació importants.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva per dos motius fonamentals: en primer lloc, pel fet d'obtenir una eina de treball molt útil elaborada amb la consideració de criteris ciutadans i, en segon lloc, perquè va servir per demostrar que la ciutadania és coherent ja que es van recollir aportacions molt interessants que deixen molt clara la implicació ciutadana en el projecte de municipi.

Castell-Platja d'Aro i S'Agaró (Baix Empordà)

Habitants (2005): 9.239

Taxa de creixement poblacional: 26,64% (00-04), 38,14% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Anàlisi de necessitats socials, educatives i culturals de Castell d'Aro. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: maig de 2005. Durada: 8 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La divisió del municipi en tres sectors territorials diferenciats provoca una certa centralització en la prestació de serveis municipals i en la dinamització de projectes. En concret, el Programa de dinamització comunitària, promogut per l'Àrea de Benestar Social, basava la seva activitat al nucli de Platja d'Aro i només desenvolupava alguna

acció puntual al nucli de Castell d'Aro. Davant aquesta situació es va creure necessari impulsar el programa esmentat a Castell d'Aro, començant amb l'elaboració d'una anàlisi de necessitats socials al territori que comptés amb la participació activa de la societat civil.

Objectius. (1) Estendre el Programa de dinamització comunitària al nucli de Castell d'Aro. (2) Recollir i ordenar la informació referida a les necessitats socials de Castell d'Aro per tal de fonamentar futures actuacions. (3) Comptar amb la participació activa de la societat civil de Castell d'Aro.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: regidora de Benestar Social, tres tècnics de Benestar Social (educadors socials) i una auxiliar administrativa.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Les tasques de dinamització i desenvolupament de l'experiència van anar a càrrec de l'equip tècnic. No es va constituir cap òrgan amb participació de ciutadans o ciutadanes amb funcions d'avaluació i de seguiment del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. Es va enviar a tots els veïns de Castell d'Aro una carta on s'explicava el procés i es convidava la ciutadania a participar-hi. La informació es va complementar amb una explicació global de l'anàlisi de necessitats a través d'una entrevista de TV Costa Brava a la regidora. Cal destacar que durant el procés es va posar a disposició de la ciutadania un punt d'informació al Centre Cívic de Castell d'Aro, per resoldre dubtes i qüestions relacionades amb el projecte.

Fase 2. Diagnosi. La recollida de criteris ciutadans per detectar necessitats socials al territori es va elaborar a través d'una enquesta àmpliament difosa i amb tractaments específics per a associacions, professionals de la salut, centres educatius, empreses de serveis i comerços i ciutadans representatius del municipi.

Fase 3. Recollida de propostes/solucions. Es va iniciar un procés de definició de solucions mitjançant una sessió oberta que va servir per fer una

devolució dels resultats de la diagnosi participativa i consensuar solucions i propostes d'actuació. A més, es van celebrar un total de vuit reunions bilaterals amb associacions de Castell d'Aro on es van concretar problemàtiques i necessitats, i es van avaluar possibles implicacions i solucions d'execució compartida (ajuntament-associacions).

Fase 4. Retorn. Els resultats finals de l'anàlisi es presenten a través d'una reunió general amb les diferents associacions i participants del procés.

INFORMACIÓ

Tipus. Presentacions orals amb suport de transparències i documentació amb informació resumida.

CANALS DE DIFUSIÓ

TV Costa Brava, notes de premsa, díptics informatius, cartells i revista d'abast supramunicipal.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats (culturals, educatives, ambientals i de gent gran) i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 146 enquestes a llocs d'afluència, 8 enquestes a associacions, 3 enquestes a professionals de la salut, 24 enquestes a centres educatius, 20 enquestes a empreses de serveis i comerços i 35 sessions de propostes/solucions.

RESULTATS

Mitjançant l'experiència s'han pogut conèixer les necessitats principals de la vila en matèria social, educativa i cultural, i a partir d'aquesta detecció inicial, s'han formulat propostes i projectes per donar-hi resposta. L'anàlisi també ha constatat que a Castell d'Aro hi ha una important dinàmica associativa i d'activitats populars, a partir de les quals es pot iniciar el treball del Programa de dinamització comunitària a Castell d'Aro.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. S'argumenta que el procés ha servit per fer una foto real de les

necessitats socials, educatives i culturals de la vila i, alhora, ha demostrat que la participació ciutadana millora la utilitat d'aquest tipus d'anàlisi. Com a punt negatiu, es destaca la tendència d'alguns ciutadans i ciutadanes no associats a concentrar les seves propostes i demandes en temes excessivament particularistes.

Castellfollit de la Roca (Garrotxa)

Habitants (2005): 964

Taxa de creixement poblacional: 1,6% (00-04), 0,10% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Castellfollit. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: març de 2000. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Aquest municipi es caracteritza per ser petit, tant en nombre d'habitants com en extensió territorial, així com per estar ubicat al centre de la comarca. Aquestes característiques estructurals van fer que l'equip de govern decidís engegar un procés de planificació estratègica d'abast territorial, social i econòmic que permetés desenvolupar-se de manera sostenible i decidir el model de desenvolupament del municipi amb la participació activa dels vilatans. A aquesta necessitat de planificació a llarg termini, s'hi va afegir, a més, un element concret: la futura construcció de la variant de Castellfollit, amb un efecte directe a les sinergies de desenvolupament econòmic del municipi.

Objectius. Dissenyar, comptant amb la participació activa de la societat civil del municipi, una planificació estratègica amb grans línies d'actuació que incideixin en l'àmbit econòmic, territorial i social per tal de garantir un desenvolupament sostenible del poble.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (AODL) i agent extern (càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la UdG).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb l'existència de cap òrgan de control i seguiment amb participació de ciutadans. El treball de dinamització va anar a càrrec de l'equip tècnic encarregat de desenvolupar el PALS.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnòstic. Després d'informar als vilatans sobre l'elaboració del PALS i la voluntat de fer participar els ciutadans a través d'una carta a tots els veïns i veïnes, el procés de recollida de criteris ciutadans es va fer mitjançant l'elaboració d'un qüestionari que servia per diagnosticar la situació del municipi. Els qüestionaris es van passar a: 416 ciutadans, a través de correu postal; indústries i comerços, i col·lectius organitzats, mitjançant entrevistes presencials que servien per respondre el qüestionari.

Fase 2. Definició de prioritats. Una vegada elaborada la diagnosi a través dels criteris ciutadans i de l'anàlisi duta a terme per l'equip tècnic de la UdG, es va iniciar un procés de definició de línies estratègiques i dels objectius mitjançant la celebració de tres taules de debat i d'un dinar amb una sèrie de veïns del poble considerats experts per la seva trajectòria i/o experiència professional.

Fase 3. Retorn. Celebració d'un fòrum presentació final del Pla d'acció.

INFORMACIÓ

Tipus. Sessions informatives i documentació elaborada per l'equip tècnic de la UdG.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes informatives a totes les famílies del municipi i notes de premsa a mitjans de comunicació.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats diverses i ciutadania, en general (procés obert).

Nombre: enquestes (107 a famílies, 8 a indústries i comerços i 12 a col·lectius organitzats). Fòrums de debat (19 territori, 17 economia i 13 societat).

RESULTATS

Redacció i aprovació del Pla local per a la sostenibilitat de Castellfollit de la Roca on es concretaven i prioritzaven línies estratègiques i actuacions en l'àmbit social, territorial i econòmic del municipi.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. En primer lloc, perquè el PALS, tot i els evidents límits pressupostaris del municipi, permet posar les bases per establir prioritats d'actuació i, en segon lloc, perquè les aportacions ciutadanes van ser molt interessants, assenyades i de sentit comú, alhora que eren molt similars a les prioritats internes de l'equip de govern.

Celrà (Gironès)

Habitants (2005): 3.510

Taxa de creixement poblacional: 22,12% (00-04), 30,2% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Celrà. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: gener de 2000. Durada: 18 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament es va plantejar, a principis de l'any 2000, elaborar una planificació estratègica que posés les bases per garantir un desenvolupament sostenible i respectuós amb el medi ambient del municipi. La voluntat de millorar en temes ambientals es va acompanyar d'una clara voluntat política d'implicar la ciutadania durant el procés d'elaboració del document, aprofitant la important tradició associativa del municipi.

Objectius. Canalitzar inquietuds ciutadanes sobre temes mediambientals i convertir les opinions i els consensos ciutadans en el fil conductor del procés.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: alcalde, tècnic i regidor de Medi Ambient.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable amb participació de la ciutadania. La dinamització del procés va anar a càrrec de l'equip tècnic. El treball tècnic es va complementar amb la creació d'una oficina del PALS que exercia funcions informatives i de recollida de suggeriments i opinions ciutadanes.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Durant el primer any, l'Ajuntament va decidir posar a debat cinc temes relacionats amb el medi ambient. Aquestes temàtiques específiques van ser tractades mensualment a través de jornades de debat que, durant l'exercici van servir per fer treballs de diagnosi i per definir propostes d'actuació.

Fase 2. Durant el segon any, es va seguir amb la mateixa dinàmica de treball i de recollida de criteris ciutadans, que també van servir per diagnosticar i prioritzar propostes d'actuació, sobre quatre noves temàtiques relacionades amb el medi ambient. A diferència dels cinc temes inicials, les quatre temàtiques van ser elegides per les mateixes persones participants.

INFORMACIÓ

Les sessions comptaven amb experts de cada temàtica que exposaven informació per fonamentar els debats ciutadans posteriors.

CANALS DE DIFUSIÓ

Tríptic informatiu.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania, en general (procés obert) i entitats (heterogènies).

Nombre: ciutadans (sense dades) i entitats (sense dades).

RESULTATS

El procés va permetre obtenir una planificació estratègica en temàtiques mediambientals que ha determinat les actuacions polítiques en aquest àmbit.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Tot i així, el fet de ser la primera experiència municipal d'aquestes característiques permet destacar diferents limitacions. El fet que el procés participatiu tingués alts i baixos de tipus quantitatiu es destaca com una conseqüència de la poca periodificació prèvia del procés. També es destaca com a limitació la manca de cultura participativa dels ciutadans en general i les limitacions que se'n deriven.

Cornellà del Terri (Pla de l'Estany)

Habitants (2005): 2.017

Taxa de creixement poblacional: 3,69% (00-04), 5% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Disseny participatiu d'un parc infantil. Mecanisme temporal d'abast sectorial. Inici: abril de 2004. Durada: 1 mes (el parc va estar construït a principis del 2005).

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. El procés participatiu s'inicia a petició de l'Ajuntament per implicar els futurs usuaris del parc infantil del municipi en el seu disseny i planificació. Durant el procés es pretenia convidar els ciutadans i ciutadanes més menuts a expressar com volien que fos una àrea d'espai públic destinada al seu joc. La gestió urbana participativa aplicada als infants és un procés innovador, que s'inspira, entre altres, en la Ciutat Educadora de Tonucci i té com a objectius fomentar la cultura participativa i el civisme, millorar la relació entre ciutadania i govern local, i enfortir la interacció entre infants i espai públic.

Objectius. Des d'un principi el procés participatiu va perseguir un objectiu bàsic i sis objectius específics del procés. Objectiu bàsic: promoure la participació dels ciutadans i ciutadanes de Cornellà del Terri en el disseny urbà del municipi. Objectius específics: fomentar la participació dels ciutadans, en aquest cas els nens i les nenes, en els processos de planificació del municipi; introduir criteris de sostenibilitat en un procés de disseny de l'espai urbà; dissenyar una àrea de joc infantil, tot tenint en compte

els criteris dels nens i nenes del municipi; promoure el coneixement d'arbres i altres espècies naturals autòctones del territori; implicar els infants en la vida municipal, com a mesura de cohesió social i civisme; fomentar la responsabilitat i el respecte pels elements de mobiliari urbà.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (alcalde i arquitecte) i agents externs (dos assessors experts en participació i una empresa de jardineria).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'equip tècnic del procés participatiu, en el moment de dissenyar el procés, va partir d'una idea prèvia de l'equip de govern municipal:

“Volem un parc infantil amb diferents arbres autòctons del territori i amb diferents elements de joc. Els nens i les nenes han de poder decidir quins arbres volen i on els volen, i a la vegada quins són els elements de joc que volen tenir al seu parc. Tot tenint en compte els criteris de sostenibilitat marcats per les diferents línies estratègiques definides al procés d'Agenda 21 local del nostre municipi”.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Tenint en compte tots els elements que feien diferent aquest procés i valorant les possibilitats de celebrar sessions de treball a l'escola sense alterar excessivament el ritme de treball a les aules, es va optar per:

Fase 1. Treballar amb els alumnes de 1r, 2n i 3r de primària, als quals es demanava que dibuixessin com volien que fos el futur parc infantil.

Fase 2. Demanar a l'alumnat de 4t que creés figures de plastilina dels jocs dibuixats en els cursos anteriors.

Fase 3. Demanar a l'alumnat de 5è que creés figures dels arbres escollits per plantar al parc infantil, tenint en compte les figures dels jocs elaborats pels companys dels cursos anteriors.

Fase 4. Preparar les maquetes que recollien la feina feta per tots els alumnes de l'escola.

Fase 5. Escollir la maqueta final, través d'una votació on van participar

els alumnes de tots els cursos implicats. A partir de la maqueta escollida es va dur a terme una sessió de treball amb els pares i mares per acabar de definir la proposta final de disseny del parc infantil.

A més dels infants, el procés pretenia involucrar altres col·lectius també usuaris dels parcs infantils, amb especial atenció als pares i mares dels infants. Les sessions de treball amb aquests pretenien definir quins eren aquells requisits que demanaven a un parc infantil. Es van plantejar aquests requisits des de diferents punts de vista: seguretat i higiene, pedagogia dels jocs i comoditat.

INFORMACIÓ

La informació als infants va anar a càrrec d'una pedagoga que vetllava per la plena comprensió del procés i per assegurar que fos comprensible per als infants.

CANALS DE DIFUSIÓ

El procés de difusió es va limitar a l'alumnat de l'escola i als seus pares i mares.

PARTICIPANTS

Perfil: han participat els alumnes de l'escola Vall de Terri, des de primer curs de primària fins a sisè. També van participar una desena de pares i mares.

Nombre: 120 infants (tots alumnes del centre de primària Vall del Terri) i 10 pares d'infants de 0-3 anys.

RESULTATS

En la concepció del projecte, la maqueta final va servir de guia per als tècnics municipals en el disseny de l'espai de joc infantil, ja que es van tenir en compte els elements que els infants van triar i la seva distribució en l'espai.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva pel fet d'elaborar amb els infants un procés de definició urbana. Com a punt negatiu es destaca la poca quantitat de pares i mares participants.

L'Escala (Alt Empordà)

Habitants (2005): 8.311

Taxa de creixement poblacional: 18,61% (00-04), 32,23% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Jurat Municipal. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Sessió d'un dia, celebrada el 12 de febrer de 2005.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. A l'Escala, hi ha un edifici històric anomenat Alfolí de la Sal. Aquest es pot considerar com un dels únics edificis emblemàtics i amb valor històric que hi queden.

Durant les darreres dècades s'han consolidat dos grans criteris i/o plantejaments d'utilització de l'edifici. D'una banda, s'ha generat un moviment que defensa la creació d'una associació que vetlla i reclama la seva conservació en tant que edifici històric de l'Escala. D'una altra, hi ha part de la població que considera que per la ubicació de l'edifici pot ser un bon lloc per construir-hi immobles. L'associació esmentada en favor de la conservació de l'edifici va aconseguir recollir gairebé 2.000 signatures a favor de l'adquisició municipal de l'Alfolí de la Sal. La mobilització també va comptar amb el suport dels partits polítics.

Objectius. El principal objectiu de l'equip de govern en convocar la consulta rau a recollir l'opinió ciutadana sobre la compra de l'edifici i, alhora, implicar els ciutadans en el procés. La compra representa un esforç econòmic important i es vol constatar l'opinió de la ciutadania al respecte.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: coordinador de Turisme i cap d'Àrea de Cultura.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'equip tècnic dinamitzador s'encarrega d'organitzar la consulta.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Tria aleatòria de 100 ciutadans a partir del cens municipal, tots

majors de 18 anys, als quals s'adreça una carta i se'ls convoca a la sessió informativa i de votació.

Fase 2. Sessió única d'informació i votació. Trenta-quatre dels cent ciutadans escollits van tenir l'oportunitat d'assistir a una sessió dividida en dues grans parts: (1) Informació. Va constar d'una sessió informativa sobre l'Alfolí de la Sal en tres grans àmbits: cultural, econòmic i polític. (2) Votació. Se'ls demanava que contestessin dues preguntes plantejades en una butlleta; d'una banda, si estaven a favor de la compra municipal de l'edifici (sí/no) i d'una altra, el preu de compra que creien més adient (es plantejaven diferents intervals de preu). Es va fer el recompte de vots i es van presentar els resultats in situ.

INFORMACIÓ

L'entrevistat considera que la informació transmesa als votants era exhaustiva i clarificadora, tot i que creu que la part econòmica no considerava prou la visió contrària a la compra.

CANALS DE DIFUSIÓ

Ràdio i televisió local, cartells, premsa comarcal i cartes i trucades a les persones participants.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (selecció aleatòria).

Nombre: 34 ciutadans majors de 18 anys dels 100 seleccionats.

RESULTATS

27 vots a favor de la compra de l'edifici, 5 vots en contra i 2 abstencions.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Tot i així, es creu que la possibilitat d'externalitzar l'organització de l'experiència hagués derivat en una millor representativitat.

Flaçà (Gironès)

Habitants (2005): 983

Taxa de creixement poblacional: 10,29% (00-04), 16,33% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Flaçà. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: abril de 2003. Durada: 3 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'equip de govern va decidir impulsar l'elaboració d'un Pla d'acció local per a la sostenibilitat (PALS) amb la intenció de diagnosticar la realitat del municipi i establir línies estratègiques d'actuació en tres grans àmbits temàtics: medi ambient, societat i desenvolupament econòmic.

Objectius. (1) Definir i planificar el futur del municipi en termes ambientals, socials i de desenvolupament econòmic. (2) Comptar amb les opinions ciutadanes en el procés d'elaboració del projecte.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Empresa externa: La Vola.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable amb participació de la ciutadania. La dinamització del procés va anar a càrrec de l'empresa externa. Cal destacar que les tasques de control i seguiment del procés es feien a través de trobades entre l'equip tècnic i l'alcalde.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi. Recollida de criteris ciutadans que van servir per ampliar el procés de diagnosi elaborat per l'equip tècnic. Per fer-ho es va redactar una enquesta, amb preguntes referides als tres eixos temàtics esmentats, que es va passar a comerços del municipi i a l'escola per tal que els pares i les mares la responguessin.

Fase 2. Recollida de propostes d'actuació. Una vegada elaborat el procés

de diagnosi, es va convocar una reunió oberta a tot el veïnatge on l'equip tècnic va presentar els resultats de la primera fase i va plantejar diferents vies d'actuació per cada un dels eixos temàtics. Les propostes es van debatre amb els ciutadans i ciutadanes mitjançant treballs de consens en grups reduïts.

Fase 3. Aprovació i retorn. Es van presentar els resultats finals del PALS als ciutadans a través d'una altra reunió oberta. Al marge de la presentació de resultats, també es va deixar un espai per al debat ciutadà i la recollida de noves aportacions.

INFORMACIÓ

Introducció informativa a l'enquesta; lliurament de documentació sintètica i exposicions orals, a càrrec de l'equip tècnic, a les reunions participatives; i correus electrònics informatius als participants que ho van desitjar, en els quals s'informava sobre l'evolució del procés d'elaboració del PALS.

CANALS DE DIFUSIÓ

Butlletí municipal, correus electrònics informatius i cartells en llocs d'afluència.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 20 enquestes, 1 reunió amb 30 assistents i 1 reunió amb 7 assistents.

RESULTATS

El procés va permetre determinar una planificació estratègica a través de la definició de diferents línies generals d'actuació amb accions concretes per cada línia.

VALORACIÓ GLOBAL

L'entrevistat considera que durant el procés es van posar de manifest dues problemàtiques: la quantitat de persones participants va ser massa reduïda i les que hi van participar van defensar majoritàriament interessos particulars i, per tant, no es van rebre prou aportacions en clau de poble, de col·lectiu.

Girona (Gironès)

Habitants (2005): 86.672

Percentatge de creixement poblacional: 13,43% (00-04), 17,70% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Procés participatiu per elaborar el Reglament regulador de les institucions de la participació i de la gestió de conflictes. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: novembre de 2004. Durada: 9 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Una de les polítiques que va quedar reflectida al Pacte de govern del 2003 va ser la materialització efectiva de la participació ciutadana. Per aquest motiu, es decideix iniciar un procés participatiu d'elaboració d'un reglament que reguli les figures o institucions per fer efectiva la participació de la societat civil gironina. El reglament pretenia oferir dos grans grups d'instruments: els que poden considerar-se directament al servei d'una millor implicació de la ciutadania en els assumptes públics i els que s'orienten més cap a la gestió i resolució de conflictes.

Objectius. A grans trets l'elaboració del reglament pretenia: fer efectiu el dret a participar de la ciutadania; i permetre una més gran identificació dels ciutadans i ciutadanes amb l'Ajuntament com a representació conjunta i global de la ciutat al servei de la seva pluralitat i cohesió social.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (personal tècnic de l'Àrea de Participació i Relacions Ciutadanes) i agents externs (Àgora -en l'exposició itinerant- i Delibera -en les jornades).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència va estar dinamitzada per l'equip promotor, encarregat de vetllar pel seu funcionament i desenvolupament. No es va constituir cap òrgan de seguiment i ni d'avaluació del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació i deliberació. Després que l'Àrea de Participació elaborés un document on es recollien les institucions de la participació i de la gestió de conflictes, es va iniciar el procés participatiu mitjançant la celebració d'una primera jornada en què es va convidar tota la ciutadania (entitats, associacions de veïns, gremis, persones jurídiques, etc.). L'objectiu de la jornada era presentar i discutir de quina manera i quines institucions l'Administració ha de posar al servei de la ciutadania i de les entitats per tal d'implicar-los en la participació ciutadana. La fase d'informació i de deliberació es va complementar amb la programació de diferents presentacions sectorials amb el mateix contingut i metodologia de treball.

Fase 2. Recollida de propostes amb relació a les figures i als instruments del Reglament de participació. Es va organitzar una exposició itinerant per tots els centres cívics de la ciutat que va durar aproximadament dos mesos. Paral·lelament la pàgina web de l'Ajuntament va posar a disposició de la ciutadania un fòrum on es podien fer suggeriments i propostes de millora.

Fase 3. Aprovació i retorn. Es van celebrar les II Jornades de Participació on es van aprovar, per exemple, la quantitat mínima de firmes que s'hauran de presentar perquè l'Ajuntament es veiés obligat a estudiar la tramitació de les propostes veïnals. Les Jornades van servir per culminar el procés participatiu dedicat a debatre les institucions de participació i els òrgans de resolució de conflictes. Les Jornades es van cloure amb la redacció definitiva del reglament.

INFORMACIÓ

Resums sintètics de la proposta de Reglament que van servir per l'exposició itinerant i la web. També es van fer presentacions en suport informàtic durant les Jornades.

CANALS DE DIFUSIÓ

Notes de premsa, pàgina web, cartells, targes informatives i edició del reglament.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (veïnals, culturals, esportives, de dones, etc.)

i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 10 persones assistents a la primera jornada i 15, a la segona; 404 visitants i 34 entitats, a l'exposició itinerant; 400 propostes rebudes al fòrum de la web.

RESULTATS

Aprovació i publicació del Reglament, comptant amb la participació de la ciutadania.

VALORACIÓ GLOBAL

Tot i que a nivell quantitatiu l'experiència podia haver tingut més èxit, es valora molt positivament la qualitat de la majoria d'aportacions recollides. A més, s'assumeix que el procés d'implicació de la societat civil en la participació ciutadana és lent, atès que és novedós.

La Jonquera (Alt Empordà)

Habitants (2005): 3.016

Taxa de creixement poblacional: 13,84% (00-04), 17,58% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Fòrum jove. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: novembre de 2003. Durada: 1 mes.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va apostar per dissenyar una acció que permetés, de manera oberta, implicar els joves en el procés de definició de problemàtiques i necessitats juvenils locals. La decisió es va prendre en un context caracteritzat per una disminució progressiva del potencial associatiu del municipi. A més, el fet de ser un municipi fronterer influïa directament que en determinats àmbits, sobretot en el de l'oferta d'oci nocturn dels joves.

Objectius. (1) Apostar per una acció en positiu que permeti definir les polítiques juvenils amb i per als joves. (2) Elaborar unes conclusions que serveixin de referència en el disseny posterior de polítiques. (3) Garantir la transversalitat en el disseny de polítiques juvenils.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: tècnics de Cultura i Joventut i dinamitzador del Centre Cultural.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Al marge de les tasques de dinamització de l'equip tècnic, l'experiència compta amb una Comissió de Treball formada per uns deu joves que s'encarrega de definir l'estructura i funcionament del Fòrum juvenil i el guió de continguts.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Definició participativa de continguts. L'experiència es va iniciar amb la creació de la Comissió de Treball. L'òrgan, format per uns deu joves i dirigit per tècnics municipals, va celebrar cinc reunions que van servir per concretar el contingut i format del Fòrum juvenil a través de treballs de debat i consens.

Fase 2. L'equip dinamitzador va celebrar el Fòrum juvenil, entès com un espai de debat i recollida de criteris juvenils. La sessió es va dividir en dues parts. En primer lloc, es va informar sobre els temes que es posarien a debat, a través d'una representació teatral que plantejava problemàtiques en cada un dels eixos d'anàlisi i que deixava el debat obert. En segon lloc, els joves es van separar en quatre grups de treball i van iniciar el procés de diagnosi i d'aportació d'opinions, a través del consens de grup.

Fase 3. Retorn. Els tècnics dinamitzadors dels quatre grups van redactar les conclusions. Els resultats es van retornar als participants a través de la lectura, a càrrec de l'alcalde, de les conclusions del Fòrum. Les conclusions van entrar posteriorment al registre municipal en nom de la Comissió de Treball per assegurar que els polítics municipals les consideressin.

INFORMACIÓ

Dades, exposicions orals, notícies relacionades amb joventut, aparegudes a la premsa comarcal, i representació teatral.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes a tots els joves del municipi. Butlletí municipal, setmanari comarcal, cartells a llocs d'afluència i pàgina web.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats juvenils i culturals i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 10 joves a la comissió i 80 al Fòrum.

RESULTATS

Llista de conclusions elaborada amb els joves que es converteixen en la referència de les actuacions municipals adreçades al col·lectiu juvenil i que garanteixen la transversalitat.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Es creu que la iniciativa permet fomentar la participació i la implicació dels joves en la vida social del poble. Mobilitzar tants joves i debatre i concretar conclusions es considera exitós. Alhora, s'aconsegueix apropar la política local a aquest col·lectiu.

Lladó (Alt Empordà)

Habitants (2005): 562

Taxa de creixement poblacional: 11,75% (00-04), 11,95% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Agenda 21 de Lladó. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: 2001. Durada: 12 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Aprofitant les actuacions de la Diputació de Girona adreçades a impulsar l'elaboració d'agendes 21, l'Ajuntament va decidir iniciar els treballs d'elaboració del projecte per tal d'ordenar i de planificar actuacions estratègiques que assegurassin un creixement sostenible del municipi. La decisió també va estar determinada per una problemàtica concreta que afectava negativament el conjunt dels vilatans: l'existència

de granges en zones molt properes al nucli urbà provocava que les pudors fossin un problema important per al veïnat del poble.

Objectius. Definir i planificar el creixement del municipi des d'una perspectiva social i territorial, i comptar amb les opinions ciutadanes en el procés d'elaboració del projecte.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (secretari) i empresa externa (Ecotecnichs).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable de participació de ciutadans. La dinamització del procés va anar a càrrec de l'equip tècnic. Cal destacar que les tasques de control i seguiment del procés es realitzaven a través de trobades entre l'equip tècnic, l'alcalde i el regidor de medi ambient.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Tramesa d'informació. Els veïns van rebre, a través de correu postal, una carta on s'informava sobre l'inici del projecte, s'explicava què és una Agenda 21 i se'ls convidava a participar-hi.

Fase 2. Recollida de criteris de la ciutadania. Es va iniciar amb la celebració d'una jornada de debat oberta a tots els veïns on es van plantejar diferents temàtiques definides anteriorment per l'equip tècnic (granges, web municipal, control de nitrats, rieres, etc.). Els participants van tenir la possibilitat d'afegir noves temàtiques, si ho creien convenient, i van escollir un dels temes per diagnosticar-lo i aportar-hi propostes d'actuació mitjançant taules de treball d'entre quatre i cinc persones. El procés de diagnòsi i prioritització de propostes ciutadanes es va ampliar a través de l'elaboració d'un qüestionari que es va repartir i recollir porta a porta.

Fase 3. Jornada de presentació de conclusions (devolució) a càrrec de l'equip tècnic.

INFORMACIÓ

La Jornada va comptar amb exposicions orals de l'equip tècnic, així com amb documentació escrita, repartida a les persones participants.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes informatives, notes de premsa, cartells a llocs d'afluència i butlletí municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert), i entitats heterogènies (sobretot culturals i de gent gran).

Nombre: 30 assistents a la jornada i 220 enquestes.

RESULTATS

El procés va permetre obtenir criteris ciutadans en el procés d'elaboració d'una planificació estratègica per garantir un creixement sostenible del municipi. El Pla preveu més de 100 actuacions concretes.

VALORACIÓ GLOBAL

Bastant positiva ja que s'ha comptat amb la participació dels veïns en la redacció d'un document de referència en l'aplicació de polítiques locals. Tot i així, es destaca el fet d'haver rebut aportacions ciutadanes que l'Ajuntament no pot assumir i, en conseqüència, es dedueix que caldria acotar més els temes a debatre i incidir en la necessitat de rebre aportacions més viables.

Llagostera (Gironès)

Habitants (2005): 6.764

Taxa de creixement poblacional: 11,99% (00-04), 17,25% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: març de 2002. Durada: 10 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'equip de govern del municipi es va plantejar, a finals de l'any 2001, la necessitat de socialitzar, debatre i prioritzar de forma sostenible els grans objectius del municipi per als propers anys.

Amb l'elaboració i l'aprovació del PALS de Llagostera, promogut per la Diputació de Girona, el municipi va iniciar el procés per elaborar l'Agenda 21. Així, Llagostera adquireix el compromís d'elaborar una agenda com més participativa millor, enriquida amb les aportacions de tothom, la qual havia de servir per reflexionar sobre el present, tot planificant un futur millor.

Objectius. (1) Esdevenir un instrument de planificació estratègica local d'aspectes molt diversos (el creixement de la vila, l'activitat econòmica, l'equipament cultural, la gestió de l'aigua, l'energia i les deixalles, el patrimoni natural, l'atenció a les persones, etc.), prenent el referent paradigmàtic de la sostenibilitat com a model de desenvolupament. (2) Ser l'inici del procés d'Agenda 21 local. (3) Fomentar una participació el més àmplia i plural possible, comptant amb els agents econòmics i socials del municipi.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (arquitecte municipal i agent d'ocupació i desenvolupament local) i consultora privada La Vola.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb l'existència de cap òrgan de control i seguiment amb participació de ciutadans. El treball de dinamització es va dur terme mitjançant reunions periòdiques entre membres de l'equip de govern i representants de l'empresa contractada per elaborar el projecte.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Recull d'informació. Es va realitzar un treball intern de recollida d'informació municipal referida a tres grans àmbits: l'econòmic, el social i l'ambiental.

Fase 2. Anàlisi de la situació i diagnosi municipal. La informació recollida durant la primera fase va servir per començar el treball de diagnòstic. En aquesta etapa, l'equip tècnic va aplicar diferents mecanismes per recollir criteris ciutadans: enquestes, entrevistes, reunions sectorials, etc.

Fase 3. Elaboració del PALS. Es va definir i redactar el document final. Durant aquest procés la veu dels vilatans es va recollir a través de diferents

fòrums de participació. També es va posar a disposició de la ciutadania un fòrum virtual per enviar opinions, suggeriments i propostes.

INFORMACIÓ

La informació posada a disposició dels participants procedia del treball de recollida d'informació i prediagnosi municipal, elaborat per l'equip tècnic.

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, butlletí municipal, ràdio municipal i cartes i plafons informatius.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats diverses, majoritàriament culturals i esportives (sense informació detallada) i ciutadania, en general (enquesta-mostra aleatòria; reunions sectorials-procés obert i fòrums de participació-procés obert).

Nombre: 252 persones enquestades; 82 assistents al fòrum de territori; 50, al fòrum d'aspectes ambientals; 50, al fòrum d'aspectes socials i 30, al fòrum d'aspectes econòmics. Sense dades dels fòrums de debat.

RESULTATS

Positius. La persona entrevistada matisa que, tot i la qualitat i la utilitat del projecte, els resultats que se'n deriven no han estat el marc de referència en la planificació d'accions. Tot i així, atès que les conclusions del PALS coincidien amb moltes de les prioritats de govern, s'han executat actuacions previstes al PALS. En tot cas, queda clar que el projecte i els criteris ciutadans que recull no han estat utilitzats de la manera com caldria.

VALORACIÓ GLOBAL

Com a primera experiència important de participació ciutadana s'entén que la valoració ha de ser molt positiva. Tot i així, es matisa que en futures actuacions cal millorar molts aspectes que permetin augmentar l'interès de la ciutadania i, en conseqüència, els nivells de participació.

Lloret de Mar (Selva)

Habitants (2005): 29.445

Taxa de creixement poblacional: 32,48% (00-04), 46,89% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

“Viure a Lloret, serà...”. Programa de participació ciutadana dins el marc de la revisió del POUM de Lloret de Mar.

Inici: febrer 2005. Durada: 3 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'equip de govern del municipi decideix revisar el POUM de Lloret de Mar, vigent des de l'any 1985, per tal d'establir nous criteris adaptats a les necessitats actuals, reorientar la vila, limitar o ampliar els espais per edificar, planificar el creixement comercial i treballar per un model turístic que permeti un creixement sostenible. A més, el context en què es pren la decisió de revisar el POUM recollint criteris ciutadans també es caracteritza per un moment de crisi d'imatge del municipi.

Objectius. Amb l'aprovació del Programa de participació ciutadana es garanteix el foment dels drets d'iniciativa, d'informació i de participació de la ciutadania, tant individualment com des de l'àmbit associatiu. L'objectiu últim, doncs, és afavorir el debat ciutadà, creant mecanismes que facilitin la participació directa i activa del conjunt de la ciutadania en el procés dels treballs d'elaboració de la planificació per tal d'assolir un nivell de consens elevat en el document final.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Tècnica municipal.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

Per dinamitzar el procés, es constitueix la Comissió de Seguiment del POUM, com a òrgan de caràcter consultiu i de coordinació de treballs, d'activitats i d'iniciatives en el procés de redacció del POUM, amb l'objectiu de facilitar i garantir la participació ciutadana. La Comissió està presidida

per l'alcalde, el regidor de Planificació Urbanística, el regidor d'Activitats i Obres Públiques, la regidora de Turisme, representants dels diferents partits polítics, tant de govern com de l'oposició, el secretari de la corporació, l'equip redactor, la tècnica de l'Agenda 21 i la tècnica de Participació Ciutadana.

No es constitueix cap òrgan de participació ciutadana amb funcions de control i seguiment.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. Amb l'objectiu d'informar als ciutadans sobre la importància de la revisió de la planificació urbanística del municipi i la possibilitat de participar activament en el procés, l'equip dinamitzador va desenvolupar diferents actuacions: (1) Campanya comunicativa. (2) Sessions informatives de caire genèric on es van convocar agents socioeconòmics. (3) Taula rodona. Espai de deliberació amb participació de diferents experts i agents socioeconòmics del municipi, emesa en diferit per la ràdio i televisió local. El debat va servir per encoratjar la ciutadania a examinar, discutir i sopesar les opcions i valoracions presentades.

Fase 2. Recollida de criteris ciutadans. Es van impulsar diferents actuacions per tal de recollir criteris ciutadans referents al diagnòstic com a l'elaboració de propostes d'actuació genèriques. (1) Tallers participatius de debat. L'equip dinamitzador va organitzar tres tallers a equipaments escolars municipals situats a diferents zones del municipi. Les aportacions ciutadanes van servir per consensuar i prioritzar tres problemàtiques i una proposta de solució per cada un dels eixos genèrics. (2) Enquesta del POUM. Amb la intenció d'ampliar al màxim la recollida de criteris ciutadans que servissin per definir el planejament integral i estratègic del territori, es va elaborar una enquesta ciutadana, distribuïda en català i castellà a cinc dependències municipals d'afluència, a la web municipal i durant totes les activitats establertes en el Programa de participació ciutadana (sessions informatives, taula rodona, tallers, etc.). (3) Aportacions de col·lectius organitzats. El procés participatiu també va comptar amb la recollida d'aportacions treballades internament pels col·lectius organitzats que ho van desitjar, les quals van ser derivades directament a l'equip redactor. (4) Sessió amb entitats. També es van recollir propostes d'entitats

i associacions respecte del POUM, aprofitant la celebració d'un acte corresponent al Pacte per la mobilitat.

Fase 3. Retorn. Posteriorment a l'aprovació inicial del document de revisió, s'obre un període d'informació pública de dos mesos de durada on fonamentalment s'estableixen canals per retornar-la i debatre-la.

INFORMACIÓ

La informació facilitada als participants es considera exhaustiva i a la vegada entenedora. També es considera que animava la ciutadania a generar opinions i a participar.

CANALS DE DIFUSIÓ

Full de mà informatiu, carta de convocatòria i informativa a tota la població, quatre falques a Nova Ràdio Lloret i TV Lloret, butlletí informatiu municipal, notícies de premsa, telèfon del POUM, reunions informatives i enllaç específic a la web municipal: fòrum, correu electrònic, agenda d'activitats, etc.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (principalment veïnals, culturals i cíviques) i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 383 enquestats (306 enquestes vàlides), 50 assistents als tallers, una sessió informativa amb 100 persones i una altra sessió informativa, amb 80 persones.

RESULTATS

Els resultats no han sorprès a ningú i s'han recollit aportacions interessants i de sentit comú. El document final ha tingut en compte els criteris exposats per la ciutadania.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Es creu que el procés ha estat útil i ha generat sinergies. Es valora especialment la taula rodona de debat, en tant que instrument útil de difusió de creació d'opinió.

Olot (Garrotxa)

Habitants (2005): 31.271

Taxa de creixement poblacional: 8,36% (00-04), 11,81% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Pla de cultura. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: gener de 2000. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. El Pla de cultura d'Olot (PCO) és un projecte de ciutat, impulsat per l'Ajuntament l'any 2000, amb la pretensió de ser més que un pla d'actuació municipal, ja que volia afectar el conjunt d'agents culturals. L'Ajuntament és qui assumeix un major grau de compromís, però el PCO defineix, sense caure en l'intervencionisme, un marc de relació i d'actuació més ampli.

Objectius. (1) Posar les bases d'una nova manera d'entendre les relacions entre la ciutadania i, per tant, una nova manera de fer cultura, de donar forma al perfil de ciutat, tot facilitant la participació en els projectes. (2) Elaborar un instrument de planificació a llarg termini per disposar d'un marc des del qual actuar, uns objectius ben definits i unes propostes que concreten aquests objectius. (3) Apostar per un procés en el qual la cultura esdevé un element de centralitat, en el qual el debat ciutadà té un marc ideal on desenvolupar-se i permetre la detecció de possibilitats de relació i cooperació entre diferents agents culturals.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidor de Cultura, sis tècnics i tres administratius) i un agent extern (ICC, SL).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

La dinamització del projecte va anar a càrrec d'un equip de direcció del Pla. Els treballs de desenvolupament i dinamització es va realitzar mitjançant les tasques de cinc comissions de treball amb representació de ciutadans. Cada comissió comptava amb un coordinador, un secretari i un

ponent, responsables de dirigir i de preparar els debats, així com de redactar-ne les conclusions.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnòstic. A partir d'un seguit d'entrevistes amb persones representatives de la vida cultural olotina i de l'anàlisi de fonts secundàries, es va elaborar un diagnòstic que presentava una descripció de la realitat cultural de la ciutat. Aquesta fase es va tancar amb la realització d'una jornada pública en la qual es va presentar aquest document provisional.

Fase 2. Debat ciutadà. La mateixa jornada, que va cloure la fase anterior, va iniciar la segona. Es van formar cinc comissions de treball constituïdes per tots els ciutadans i ciutadanes que van tenir interès a participar-hi. Els cinc documents de síntesi i conclusions d'aquest període de debat van ser lliurats a l'alcalde de la ciutat en un nou acte públic amb el qual es tancava aquesta segona fase.

Fase 3. Redacció del Pla. Finalment, calia donar una certa unitat i coherència global a les diferents propostes i plantejaments sorgits en el debat ciutadà. Aquest fet va comportar una tercera fase de la qual va sorgir un document definitiu. Aquesta fase va comptar amb la participació de l'equip de direcció del Pla.

INFORMACIÓ

Documents de síntesi escrits.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes, notes de premsa, roda de premsa i sessió oberta de caràcter informatiu per explicar el procés.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (destaquen les culturals) i ciutadans (procés obert).

Nombre: 30 assistents a la Comissió de Cultura i Creació; 15, a la de Cultura i Desenvolupament; 27, a la de Cultura i Educació; 19, a la de Cultura i Memòria i 27, a la de Cultura i Participació.

RESULTATS

El procés va permetre recollir i assumir propostes ciutadanes que han fonamentat la política cultural d'Olot. Les propostes han estat assumides per tots els polítics locals durant els darrers anys. També destaca el manteniment de les comissions sectorials, que exerceixen tasques d'assessorament en el desenvolupament d'accions culturals a la ciutat. Finalment, cal esmentar que del Pla de cultura en va derivar la creació de l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot, organisme autònom per gestionar la política cultural.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva. Es destaca que es va estructurar una organització complexa que va permetre recollir amb eficiència els criteris ciutadans i assegurar el dret a prendre part del procés a tothom qui ho desitgés. També es destaca que el concepte cultura és excessivament obert i abstracte i que, en conseqüència, van aparèixer un gran nombre de temàtiques a debatre. Potser caldria millorar la concreció del tema posat a debat.

Palafrugell (Baix Empordà)

Habitants (2005): 20.509

Taxa de creixement poblacional: 9,13% (00-04), 12,97% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Revisió del POUM de Palafrugell. Mecanisme temporal d'abast sectorial. Inici: juny de 2004. Durada: 10 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Després de més de 20 anys de vigència de la planificació urbanística anterior, l'Ajuntament de Palafrugell entenia l'elaboració del nou Pla d'ordenació urbanística de Palafrugell com un instrument que ha de permetre dissenyar entre tots el model de municipi que es desitja.

Per això, va apostar per donar la possibilitat a la ciutadania de manifestar-se públicament sobre els temes que els preocupen en l'àmbit urbanístic.

El plantejament inicial era que totes aquestes qüestions i moltes d'altres s'han de resoldre amb el diàleg entre els ciutadans i l'equip del govern municipal, comptant amb l'assessorament dels tècnics redactors, per tal de dissenyar un document útil, àgil, comprensible i consensuat. Així doncs, es va decidir obrir el diàleg, fer propostes i arribar al consens sobre la renovació urbanística, amb l'obertura d'un procés de participació ciutadana.

Objectius. La revisió del POUM havia de servir per fixar el model de ciutat dels propers anys. En aquest sentit, el desenvolupament del procés participatiu volia acomplir dos grans objectius: (1) Posar a debat ciutadà els temes clau de la revisió. (2) Ampliar la difusió del procés de revisió i els seus continguts a la ciutadania.

DINAMITZADORS/COORDINADORS

Personal municipal (alcalde, regidor d'Urbanisme i arquitecte municipal) i agents externs (Neòpolis pel que fa al procés de participació i diferents arquitectes externs en la redacció del POUM).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

Va comptar amb els òrgans següents: (1) Comissió de Seguiment, òrgan encarregat de seguir el funcionament del procés participatiu. Aquest va esdevenir un òrgan ampli d'informació i de participació (unes 80 persones) eminentment transparent i representatiu, que es va reunir en moments puntuals (tres sessions). (2) Nucli Directiu, òrgan menys representatiu que la Comissió de Seguiment, però necessàriament més operatiu i amb components més informats (personal tècnic i polític i agents externs). Exercia funcions d'assessorament en temes concrets de la revisió del POUM, es va reunir periòdicament durant el procés i va vetllar pel desenvolupament del projecte.

FASES I MÈTODES

Fase 1. Informació. S'explica què és el POUM, el perquè cal revisar-lo i el programa de participació previst. En aquest sentit, es va convocar la primera trobada de la Comissió de Seguiment que, alhora, va servir perquè els participants que ho desitgessin prioritzessin els grans temes de debat en què volien participar durant les fases posteriors.

Fase 2. Recollida de criteris de diagnosi. Aquesta fase va servir per recollir aportacions al diagnòstic i consensuar els principals criteris ciutadans a tenir en compte en la revisió de cadascun dels temes a debat. Els criteris ciutadans es van recollir a través de sis tallers participatius de caràcter sectorial i territorial. La segona fase va culminar amb una nova trobada de la Comissió de Seguiment que va servir per exposar la feina realitzada fins llavors, per prioritzar les propostes recollides durant el procés i per exposar el funcionament de la fase participativa següent.

Fase 3. Concreció i propostes. Després que l'equip redactor afegís els criteris ciutadans recollits als treballs de redacció del POUM, es va iniciar una segona ronda de tallers participatius, tres de sectorials i tres de territorials, per concretar accions i propostes per cada un dels àmbits a debat. També es va realitzar un últim taller exclusivament amb algunes associacions de veïns de Palafrugell que havien participat poc al llarg del procés. L'objectiu d'aquest taller era completar i complementar, entre d'altres qüestions, la representativitat de perfils dels participants en el procés.

Fase 4. Retorn. La darrera fase del procés va servir per retornar la informació als participants a través d'una darrera sessió de la Comissió de Seguiment. A la sessió es van exposar els resultats del procés participatiu, es va avaluar i es va presentar el document final. Posteriorment, es va obrir durant tres mesos una oficina del POUM on els ciutadans podien rebre informació i presentar alegacions. Cal afegir que el procés de retorn va comptar amb l'elaboració de materials informatius específics (díptics, tríptics amb mapes, cartells, etc.) i de xerrades informatives a diferents emplaçaments del municipi.

INFORMACIÓ

Xerrades i presentacions a càrrec de personal tècnic (intern i extern) i polític. Documentació sintètica preparada exclusivament per als tallers participatius.

CANALS DE DIFUSIÓ

Tríptics genèrics, tríptics específics amb mapes (sòl no urbanitzable, nuclis costaners i nucli de Palafrugell), cartes informatives, xerrades informatives,

tres sessions de la Comissió de Seguiment, pàgina web, butlletí i ràdio municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (comerciants, ecologistes, veïnals, professionals, associacions relacionades amb activitats marines, etc.) i ciutadania, en general (procés obert).

Nombre: 25 assistents per taller a la primera fase i 22, a la segona; 65 assistents a les comissions de seguiment.

RESULTATS

El procés ha servit per obtenir un POUM revisat i adaptat a les noves necessitats municipals, que ha tingut en compte les aportacions ciutadanes.

VALORACIÓ GLOBAL

En general es creu que la participació ha estat positiva i ha donat resultats, tot i que es vol que en altres ocasions hi participi un major nombre de ciutadans.

Pau (Alt Empordà)

Habitants (2005): 473

Taxa de creixement poblacional: 8,87% (00-04), 13,42% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Pau. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: gener de 2000. Durada: 3 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La necessitat genèrica de planificar un creixement sostenible del municipi en un moment on les sensibilitats mediambientals començaven a guanyar força, van fer que l'Ajuntament decidís elaborar el Pla d'acció local per a la sostenibilitat. El context també es caracteritzava per l'existència d'una especificitat local que l'elaboració del PALS havia d'analitzar: els mecanismes més adients per integrar els dos

parcs naturals del municipi a la vida social de la vila. D'aquesta manera, Pau es va convertir en un dels primers municipis de petites dimensions que elaborava un projecte d'aquestes característiques.

Objectius. Elaborar una diagnosi municipal exhaustiva i contrastar els grans criteris de desenvolupament de l'equip de govern amb l'opinió de la ciutadania.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (alcalde i regidor de Medi Ambient) i agent extern (AH, Consultors Ambientals).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Les tasques de dinamització i desenvolupament de l'experiència van anar a càrrec de l'equip tècnic. No es va constituir cap òrgan amb participació de ciutadans amb funcions d'avaluació i de seguiment del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi i propostes. Les tasques de recollida de criteris ciutadans es van iniciar amb l'elaboració d'una enquesta que pretenia recollir percepcions i valoracions ciutadanes sobre sis grans eixos temàtics. L'enquesta, que es va passar casa per casa, també recollia propostes d'actuació per a la protecció del medi ambient.

Fase 2. Retorn. Els resultats finals del projecte elaborat per l'empresa contractada van ser presentats, mitjançant la celebració de sessions obertes, en dos moments diferenciats: després de l'aprovació inicial (2000) i després de l'aprovació definitiva (2002). Aquestes sessions van constar de torns oberts de paraula per recollir percepcions i opinions ciutadanes.

INFORMACIÓ

Presentacions orals, a càrrec de representants de l'empresa contractada i de l'arquitecte municipal.

CANALS DE DIFUSIÓ

Notes de premsa.

PARTICIPANTS

Perfil: totes les entitats del municipi (de cacera, pagesos, escola, etc.) i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 300 enquestes, aproximadament. Sessions de retorn (sense dades).

RESULTATS

El PALS ha concretat diferents línies estratègiques d'actuació en grans àmbits temàtics. Es destaca la voluntat dels ciutadans i ciutadanes a reclamar mecanismes per potenciar la vida cultural i associativa del municipi.

VALORACIÓ GLOBAL

Bona. Tot i així, es matisa que el procés es podria haver dinamitzat de forma més acurada i controlada, però el fet de ser un poble petit i de ser la primera experiència municipal de participació ho va impedir. Es destaca positivament la coincidència detectada entre els criteris ciutadans i els plantejaments de l'equip de govern.

Palau-saverdera (Alt Empordà)

Habitants (2005): 1.178

Taxa de creixement poblacional: 10,74% (00-04), 26,53% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Palau-saverdera. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: juny de 2002. Durada: 9 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. A mitjan de l'any 2002, l'Ajuntament es va plantejar elaborar una planificació estratègica per dur a terme actuacions que permetessin un creixement sostenible del municipi des d'un punt de vista social, econòmic i mediambiental. La decisió es va prendre en un context de conflicte social impulsat per la pressió d'entitats ambientals d'abast supramunicipal que denunciaven les polítiques mediambientals implementades per l'equip de govern. El projecte de PALS havia de servir per elaborar una diagnosi conjunta i equilibrada de la situació del municipi on no només es prioritzessin les temàtiques relacionades amb el medi ambient.

Objectius. D'una banda, elaborar una diagnosi participativa i genèrica del municipi per planificar un creixement sostenible d'abast ambiental, econòmic i social. D'una altra, implicar la ciutadania en l'elaboració del projecte.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (alcalde) i agent extern (empresa DEPLAN).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

El procés va estar dirigit pels representants de la consultoria contractada, que mantenien contactes periòdics amb l'alcalde per informar-lo de l'evolució del projecte. No es va constituir cap òrgan amb representació ciutadana amb funcions d'avaluació i de seguiment del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Després de l'elaboració d'una prediagnosi tècnica, a càrrec de l'equip promotor, el procés de recollida de criteris ciutadans es va desenvolupar a través de les fases següents:

Fase 1. Informació. Quatre reunions de caràcter informatiu amb diferents comissions temàtiques informals (gent gran, joves, organització de festes, etc.) que existeixen al municipi. Les sessions van servir per explicar el projecte i també per fer un primer recull d'opinions i de valoracions ciutadanes respecte de l'estat del municipi.

Fase 2. Diagnosi. Recollida de criteris ciutadans a través d'un qüestionari dipositat a diferents llocs d'afluència i d'una enquesta telefònica. Els mètodes van servir per ampliar l'elaboració de la diagnosi municipal.

Fase 3. Retorn. Elaborada la diagnosi definitiva, es van celebrar tres sessions de retorn on es va presentar el projecte i es van recollir els comentaris i les intervencions d'aquells veïns i veïnes que ho van desitjar.

INFORMACIÓ

Documentació escrita i presentacions orals, a càrrec de l'empresa dinamitzadora del projecte.

CANALS DE DIFUSIÓ

Reunions informatives i cartells.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies i ciutadania en general (procés obert, excepte a l'enquesta on es va elaborar una mostra aleatòria).

Nombre: sense dades.

RESULTATS

El procés ha permès dissenyar una planificació conjunta comptant amb les percepcions ciutadanes. El PALS posa sobre la taula la nova realitat municipal i permet aplicar actuacions realistes i adaptades a les vertaderes necessitats municipals.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva, atès que es van recollir un nombre significatiu d'aportacions ciutadanes. Es matisa, en aquest sentit, que el conflicte entre les entitats ambientals i l'Ajuntament va ser l'element que va incentivar la participació ciutadana.

Porqueres (Pla de l'Estany)

Habitants (2005): 4.060

Taxa de creixement poblacional: 8,19% (00-04), 12,09% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Audiències públiques. Mecanisme temporal d'abast generalista.

Des de l'any 1997 es realitza una mitjana d'una sessió anual.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'equip de govern de Porqueres (format per cinc pobles) va constatar, a mitjan de la dècada dels 90, un clar dèficit d'identitat pròpia dels seus habitants, generat, principalment, per la proximitat amb la capital de la comarca, Banyoles. Aquesta situació i la manca d'espais de trobada, provocava que la vida social al municipi fos molt pobra i que el desenvolupament de les dinàmiques de relació social entengués Porqueres com un barri més de Banyoles. Per aquest motiu, l'equip de govern va decidir prioritzar l'acció pública en la construcció d'equipaments públics pròxims i adaptats als habitants per tal d'iniciar un procés de millora de la cohesió social al municipi. És en aquest context que l'equip de

govern, aprofitant el nou plantejament urbanístic de Porqueres, decideix celebrar la primera audiència pública per implicar la ciutadania en el procés de definició del municipi, amb la voluntat inicial de mantenir l'experiència de manera continuada per tractar i debatre altres temàtiques d'interès general.

Objectius. Millorar el sentiment identitari i la cohesió social de Porqueres, implicant els ciutadans en els processos de debat i definició de temes candents i d'interès general.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Diversos regidors (en funció de la temàtica a debatre).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

No existeix cap òrgan de seguiment i control de participació ciutadana. Tampoc no s'ha creat cap nucli promotor ja que la celebració de les audiències depèn de l'evolució del municipi i de les problemàtiques que poden sorgir.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Sessions obertes on es recullen suggeriments i opinions ciutadanes.

INFORMACIÓ

Sessions informatives a càrrec dels regidors i/o experts sobre el tema específic a debatre.

CANALS DE DIFUSIÓ

Tramesa de cartes informatives als habitatges del municipi, cartells penjats en llocs estratègics, banderoles, web i televisió municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies i ciutadania, en general (procés obert).

Nombre: interval d'assistència aproximat entre 80-200 persones.

RESULTATS

Les audiències serveixen per incloure criteris ciutadans en els processos de decisió pública, per informar als ciutadans i per recollir l'estat d'opinió sobre els temes debatuts.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva ja que dona veu als ciutadans, alhora que els informa i es garanteix la transparència i la proximitat de la gestió municipal. Respecte dels participants es concreta que, en general, l'intercanvi d'opinions genera satisfacció i augmenta el sentiment de poble.

Puigcerdà (Cerdanya)

Habitants (2005): 8.845

Percentatge de creixement poblacional: 21,26% (00-04), 28,15% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Procés participatiu durant la remodelació del carrer Major. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: octubre de 2005. Durada: 1 mes.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va decidir iniciar un procés de remodelació del carrer Major mitjançant l'asfaltatge de la via, cèntrica i eminentment comercial. El consistori tenia definides dues possibilitats tècniques per tirar endavant el projecte. També calia escollir la millor data per fer les obres de remodelació, considerant que la via es converteix en un punt neuràlgic del municipi en certes èpoques de l'any, amb una forta aflluència de turistes. Per aquest motiu, l'equip de govern va apostar per prendre la decisió (quan i com) conjuntament amb els veïns i comerciants del carrer a remodelar.

Objectius. Engagar un procés de millora del carrer Major, comptant amb el veïnat i els comerciants del carrer per tal de decidir: quina era la proposta tècnica més idònia de remodelació del carrer i quan calia fer les obres per tal que afectessin com menys millor l'activitat comercial del carrer.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: regidor d'Urbanisme i serveis tècnics.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan ni de seguiment i ni d'avaluació del procés. La dinamització i l'organització d'aquest va anar a càrrec del personal municipal de l'Àrea d'Urbanisme.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. El procés es va iniciar amb una convocatòria per escrit adreçada a tots els veïns i comerciants del carrer que informava sobre la revisió d'obres i sobre la possibilitat de participar en la definició de la remodelació i del seu calendari.

Posteriorment, es va celebrar una primera reunió, de caràcter informatiu, on els serveis tècnics municipals van exposar als comerciants les dues propostes de remodelació existents, adaptades a les característiques de municipi d'alta muntanya.

Fase 2. Definició. Es van iniciar els treballs de consens per definir el projecte de remodelació i el calendari de les obres previstes. En aquest sentit, es van celebrar dues trobades, on hi van assistir majoritàriament comerciants del carrer Major, que van servir per consensuar entre tots l'opció més adaptada a les necessitats i als interessos generals.

INFORMACIÓ

Cartes i presentacions orals amb suport informàtic, a càrrec de personal tècnic.

CANALS DE DIFUSIÓ

Ràdio Pirineus i butlletí municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats de comerciants i ciutadans (procés obert).

Nombre: 40 assistents per reunió, aproximadament.

RESULTATS

El procés ha servit per definir amb els veïns i agents socioeconòmics afectats quin era el projecte de remodelació més adient i per decidir quin era el millor moment per realitzar les obres.

VALORACIÓ GLOBAL

Es valora positivament l'afluència de participants. Tot i així, es dubta que en temes menys concrets i d'afectació menys particularista la participació fos la mateixa.

Ripoll (Ripollès)

Habitants (2005): 10.762

Percentatge de creixement poblacional: -0,14% (00-04), 0,27% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Revisió del POUM de Ripoll. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: febrer de 2005. Durada: 11 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. Els criteris de creixement urbanístic a Ripoll comptaven amb visions polítiques contraposades. A partir de les eleccions municipals de l'any 2003, es constitueix un nou equip de govern que decideix retirar el POUM aprovat per l'equip anterior i comença a treballar per generar-ne un de nou que, segons els nous socis de govern, s'havia d'adaptar millor a la realitat municipal, sobretot a través de treballs de consens que permetessin apropar les visions contraposades de planificació urbanística i incorporar-hi els criteris ciutadans.

Objectius. D'una banda, aprovar un document de planificació adaptat a les necessitats municipals. D'una altra, incorporar visions ciutadanes durant el procés de revisió per conèixer de primera mà les visions de la societat civil de Ripoll.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (alcaldessa, regidor d'Urbanisme i gerent) i agents externs (EIDOS, participació ciutadana, i Ramon Fortet, equip redactor).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

Els treballs del nucli promotor es van complementar amb la constitució de dos òrgans: la Comissió de Seguiment Política, on es va pactar a nivell

polític les regles del joc que havien de fonamentar el procés i on existia representació dels diferents grups polítics municipals; i la Comissió de Seguiment Representativa, amb participació de ciutadans i agents socials, amb funcions de seguiment i d'avaluació del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Recollida de criteris. Per tal d'obrir la reflexió i el debat sobre els processos urbanístics de la vila a les persones participants, recollir diferents visions al voltant del model de vila desitjable, conèixer i incorporar al nou marc d'ordenació urbana les diferents visions de la ciutadania i construir criteris de consens, es van dinamitzar diferents accions: presentació del procés participatiu als grups polítics municipals; presentació pública del procés participatiu; estand de presentació a la Fira de les 40 H; mitjans de comunicació locals i comarcals; i espai web.

Posteriorment, es va entrevistar l'equip redactor, els representants tècnics de l'organització municipal i els grups polítics municipals, així com un grup de treball amb entitats de Ripoll "Elements clau per a la Revisió de POUM" i un grup de treball amb joves "Criteris de futur per a Ripoll".

Per últim, la fase de recollida de criteris va finalitzar amb la realització d'un taller de model de ciutat "Ripoll i el seu futur", de caràcter informatiu i de diferents tallers específics: mobilitat i espais públics (dues sessions), ciutat construïda i equipaments i sòl no urbanitzable.

Fase 2. Concreció de propostes. Es van donar a conèixer i explicar els criteris, els objectius i les solucions generals de planejament proposats per l'Ajuntament i l'equip redactor del POUM per obrir espais de debat col·lectiu, per tal de resoldre dubtes, manifestar acords i desacords, i fer propostes alternatives respecte als criteris, als objectius i a les solucions generals de planejament, presentats públicament.

Per fer-ho es van dur a terme tres tallers participatius sobre mobilitat, espais lliures, equipaments públics i ciutat consolidada.

INFORMACIÓ

Totes les sessions de debat van estar precedides per una presentació tècnica prèvia, centrada en cadascun dels temes, a càrrec de l'arquitecte responsable de la revisió del POUM.

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, butlletí municipal, revista municipal, notes de premsa i repartiment a les bústies de díptics informatius amb butlleta d'inscripció.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (mediambientals, solidàries, empresarials, comercials, esportives, juvenils, associacions de veïns) i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: aproximadament 120 persones en tot el procés (a títol individual, entitats, partits polítics, tècnics i professionals).

RESULTATS

Fase 1. Informes sobre els tallers següents: Model de ciutat, Mobilitat i espai públic-1, Mobilitat i espai públic-2, Ciutat construïda i equipaments, i Sòl no urbanitzable.

Fase 2. Síntesi dels resultats de la primera fase del procés participatiu-revisió del POUM a Ripoll i definició de criteris ciutadans en diferents àmbits: planejament, activitats, edificació, mobilitat, zones verdes i equipaments.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Es remarca especialment el nivell de les aportacions recollides. Com a punt feble es destaca que sempre han participat les mateixes persones i que en futurs processos caldria obrir més les convocatòries i aconseguir més participació.

Riudellots de la Selva (Selva)

Habitants (2005): 1.775

Taxa de creixement poblacional: 12,08% (00-04), 14,66% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Pla local de joventut de Riudellots de la Selva 2005-2007. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: novembre de 2004. Durada: 5 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. El Pla s'inicia el mes de novembre de 2004, quan la Coordinació Territorial de Joventut de Girona ofereix a l'Ajuntament l'ajuda d'un assessor/a per elaborar-lo. L'Ajuntament de Riudellots ja havia elaborat un pla local l'any 2004, però davant els canvis que s'exigeixen des de la Secretaria General de Joventut per presentar els nous plans locals, considera necessari tenir l'assessorament d'una persona dedicada a treballar en l'àmbit de la joventut.

Objectius. El Pla local pretén establir unes polítiques de joventut que ajudin els joves a triar la seva trajectòria de vida. També vol incentivar la participació activa dels joves en el disseny, la implementació i l'avaluació del Pla i assegurar que l'Àrea de Joventut tingui totes les eines suficients per treballar les polítiques juvenils. Posteriorment, es volen desenvolupar tots els projectes que tractin els aspectes essencials de la vida d'un jove: l'educació, el treball, l'habitatge, la cultura, la salut, la participació, així com la cohesió social i l'equilibri territorial.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (alcaldessa i regidor de Joventut) i un agent extern (assessora tècnica de la Secretaria General de Joventut).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

No es crea cap òrgan de control i seguiment del Pla amb participació de joves. El desenvolupament va a càrrec de l'equip tècnic.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi tècnica. En primer lloc, l'equip tècnic visualitza tot el que està fent l'Àrea de Joventut i la resta d'àrees de l'Ajuntament en matèria de joventut, així com totes les sinergies i serveis adreçats als joves existents al municipi (infraestructures, entitats, serveis municipals i privats, agents socials, etc.).

Diagnosi participativa. L'aproximació a les necessitats i inquietuds dels joves riudellotencs continua amb l'elaboració d'un DAFO. Per fer-ho s'envia una carta a tots els joves del municipi (de 15 a 35 anys) per convidar-los a participar en el procés. La primera convocatòria serveix per dur a terme una dinàmica de grups per elaborar el DAFO. A continuació, s'entrevisten

els agents socials del municipi (empresa de serveis d'esport, educadora social, regidor de Joventut, alcaldessa i dos regidors de l'oposició).

Fase 2. Definició. Un cop visualitzades i analitzades les necessitats dels joves, es duen a terme dues dinàmiques de grup més que permeten la redacció de propostes per ajudar a definir els programes del Pla. A partir d'aquí l'equip tècnic inicia l'elaboració del Pla, en el qual es concreten els objectius generals i específics, els programes, la temporalització, el pressupost, l'execució i l'avaluació. Posteriorment es tornen a convocar els joves per acabar d'elaborar conjuntament la part d'objectius i de programes, però només es presenten dos joves i s'anulla.

Fase 3. Retorn. El Pla definitiu es presenta als joves del municipi en una sessió oberta.

INFORMACIÓ

La informació es va transmetre als joves participants a través de xerrades informatives de l'alcaldessa.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes a tots els joves del municipi, pàgina web municipal, butlletí municipal i cartells.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert), i entitats juvenils i esportives.

Nombre: dinàmica de grup 1, 24 joves; dinàmica de grup 2, 17 joves; i dinàmica de grup 3, 4 joves.

RESULTATS

L'experiència deriva en una anàlisi exhaustiva de la realitat juvenil municipal fet per i amb els joves que ha d'ajudar a executar polítiques que atenguin necessitats juvenils no cobertes.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. El procés va permetre apropar la política local al col·lectiu i definir amb aquest la seva realitat i les propostes de millora. Tot i així, s'assumeix un cert dèficit pel que fa a la quantitat de joves participants i a la seva continuïtat participativa.

Roses (Alt Empordà)

Habitants (2005): 15.535

Taxa de creixement poblacional: 14,23% (00-04), 20,82% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Fòrum jove de Roses. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Jornada d'un dia, celebrada l'octubre de 2005.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La manca d'implicació i d'assistència juvenil a les activitats que es dissenyaven per al col·lectiu va fer que l'Ajuntament prioritzés la necessitat d'engegar algun tipus d'experiència per apropar les decisions municipals als desitjos i a les necessitats dels joves de Roses. Per aquest motiu, es decideix celebrar una trobada anual (fòrum) que permeti comptar amb els joves per recollir els seus criteris, definir amb ells les actuacions municipals en matèria juvenil i, alhora, fonamentar el Pla local de joventut del municipi.

Objectius. (1) Conèixer de primera mà les necessitats i els interessos dels joves. (2) Oferir als joves l'oportunitat de participar. (3) Educar des de la participació.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidor de Joventut i dos tècnics de Joventut).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Les tasques de dinamització de l'experiència van a càrrec de l'equip tècnic. Tot i així, s'organitzen trobades prefòrum, obertes a tots els joves que ho desitgin, per avaluar i fer seguiment de les decisions de fòrums anteriors, així com per definir els continguts del fòrum anual. El grup de treball acostuma a ser reduït.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Després de definir els grans temes de debat a través dels treballs de l'equip tècnic i els participants a les trobades prefòrum, la jornada de treball amb els joves de Roses s'estructura de la forma següent:

Fase 1. Presentació. Es presenta una síntesi del grau de desenvolupament de les conclusions i decisions del fòrum de l'any anterior i s'expliquen els temes i el funcionament de la jornada/fòrum.

Fase 2. Posteriorment, els joves es divideixen per grups d'edat (de 12 a 14 anys, de 15 a 17 i de 18 a 20) per tal d'iniciar els treballs de debat. Cada grup tracta els temes més pertinents per a la seva edat amb l'objectiu d'adaptar-se com més millor a les problemàtiques i percepcions de cada grup d'edat. Els debats en grup serveixen per recollir criteris, percepcions, concretar problemàtiques i definir actuacions per a cada un dels diferents temes a debatre.

Fase 3. Després dels debats participatius, s'ofereix als participants un sopar i una discoteca mòbil.

Fase 4. Els criteris recollits són sintetitzats per l'equip tècnic que, després d'uns dies, s'encarrega de retornar la informació a través de cartes a cada un dels participants.

INFORMACIÓ

Presentació oral inicial i algun document sintètic i visual.

CANALS DE DIFUSIÓ UTILITZATS

TV local, cartells, notes de premsa i visites als IES públics.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 45 joves, aproximadament.

RESULTATS

Definició de conclusions participatives que serveixen per fonamentar el Pla local de joventut de l'exercici següent, per conèixer de primera mà les problemàtiques juvenils i per conèixer la valoració dels serveis que ja s'ofereixen als joves del municipi.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva. L'experiència ha generat una major implicació dels joves en temes municipals. A més, el col·lectiu i els pares i mares estan molt satisfets i agraeixen el fet de sentir-se protagonistes i escoltats com a ciutadans.

Salt (Gironès)

Habitants (2005): 27.370

Taxa de creixement poblacional: 17,69% (00-04), 24,31% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Salt 70 (procés participatiu per a l'elaboració del projecte de millora del barri presentat a la Llei de barris). Experiència temporal d'abast generalista.

Inici: juny de 2004. Durada: 7 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'arribada de població nouvinguda procedent del sud d'Espanya durant la dècada dels 60 i 70 al municipi de Salt va anar acompanyada d'un creixement urbanístic (sobretot de la zona centre) poc controlat que va comportar l'aparició de zones molt massificades, amb habitatges barats i amb pocs espais verds. Moltes d'aquestes famílies han consolidat les seves trajectòries vitals i han tendit a accedir a habitatges més confortables en altres zones de Salt o en altres municipis de la comarca. Així, els habitatges que inicialment van acollir l'onada migratòria dels 60/70 han estat ocupats durant els darrers anys per població immigrant nascuda fora de la Unió Europea. És en aquest context en què l'Ajuntament de Salt decideix començar a treballar en l'elaboració d'un projecte de millora de les zones descrites aprofitant la convocatòria oberta per la Generalitat mitjançant la Llei de barris.

Objectius. (1) Elaborar un projecte integral de ciutat, a partir d'una anàlisi territorial. (2) Concretar i habilitar mecanismes per transformar integralment el sector territorial definit. (3) Aconseguir que la delimitació territorial derivi en l'anàlisi del conjunt de necessitats socials. (4) Crear equipaments socials arreu del territori local.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (quatre tècnics de Cultura, Urbanisme i alcaldia) i un agent extern (STE Consulting) que donava suport puntual als treballs d'ordenació de la informació.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

Es va constituir un nucli directiu amb la participació directa dels quatre tècnics municipals encarregats de dinamitzar el projecte. Paral·lelament, la Junta de Portaveus va realitzar durant tot el procés tasques d'avaluació i de seguiment. L'experiència no va comptar amb la creació de cap òrgan amb representació ciutadana que exercís funcions de control i seguiment del procés.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Documentació i informació. L'equip tècnic va dur a terme una anàlisi de dades que va servir per conèixer a fons la realitat municipal. Alhora es van iniciar tasques informatives de caràcter general dirigides a la població.

Fase 2. Elaboració del projecte. Una vegada recollida i analitzada la informació i les dades existents, es van iniciar les tasques d'elaboració del projecte. Paral·lelament es va iniciar un procés de reunions/trobades amb les entitats municipals on s'explicava els grans àmbits que tractava el projecte i on es recollien percepcions i recomanacions dels col·lectius organitzats. Els treballs explicatius i de recollida de criteris i suggeriments també es va dur a terme amb la Junta de Portaveus.

Fase 3. Retorn. Es va iniciar un procés de retorn dels resultats finals a la societat civil i als polítics locals, en el qual es va aprofitar per demanar als col·lectius organitzats el seu suport al projecte a presentar a la Generalitat. En aquesta fase es va posar molt d'èmfasi a aclarir que les accions derivades del projecte i que afecten la ciutadania preveuen la participació i intervenció d'aquesta.

INFORMACIÓ

Explicacions orals al llarg de les reunions bilaterals entre l'equip tècnic i els col·lectius organitzats, acompanyades del material informatiu disponible.

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, ràdio municipal i notes de premsa.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies.

Nombre: 83.

RESULTATS

El projecte ha aconseguit ser beneficiari de la Llei de barris. Per aquest motiu l'inici de la implementació d'actuacions es fa a partir de l'any 2006.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva. Ha permès aglutinar interessos i sinergies a favor d'un projecte de ciutat. Com a únic punt feble es destaca que durant l'any 2005, per raons externes, s'ha diluït la participació de la societat civil que caldrà reactivar l'any 2006.

Sant Gregori (Gironès)

Habitants (2005): 2.844

Taxa de creixement poblacional: 15,84% (00-04), 21,79% (00-05)

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Programa de participació ciutadana durant la revisió del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM). Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: octubre de 2005. Durada: 2 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament va decidir iniciar la revisió del POUM amb l'objectiu principal d'incrementar la qualitat de vida dels seus vilatans. L'ordenació urbanística del municipi s'havia desenvolupat a partir de normes subsidiàries aprovades l'any 1987, les quals, a principis del 2005, encara eren vigents. Durant les darreres dues dècades el municipi ha experimentat un creixement econòmic rellevant que ha comportat l'esgotament de sòls urbans i urbanitzables. En conseqüència l'equip de govern decideix impulsar la revisió del POUM amb la ferma voluntat de garantir la participació dels seus veïns durant el procés.

Objectius. L'objecte del programa de participació ciutadana és: fomentar i

garantir els drets d'informació, comptar amb la iniciativa i participació ciutadana en tot el procés de planificació urbanística del municipi; i facilitar la divulgació i la comprensió dels objectius i dels continguts d'aquests treballs.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (regidora de Cultura i Participació Ciutadana) i agent extern (Consultora DEPLAN).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DE L'EXPERIÈNCIA

L'experiència establia els òrgans següents: (1) Consell Assessor Urbanístic Municipal (CAUM), òrgan de caràcter consultiu i de coordinació dels treballs, activitats i iniciatives en el procés de redacció del POUM. Compost per l'alcalde actual i els seus antecessors, un tècnic de la Regidoria d'Urbanisme, un tècnic redactor del POUM i un representant de cada grup polític. (2) Comissió Participativa d'Entitats, òrgan de participació de les entitats inscrites al Registre municipal d'associacions de Sant Gregori, amb la funció de canalitzar les inquietuds i iniciatives de les associacions i entitats ciutadanes i vehicular-les al CAUM. (3) Oficina del Pla, instrument de gestió per oferir atenció personalitzada als dubtes i a les demandes informatives de la ciutadania pel que fa al nou plantejament i al seu estat d'elaboració i de tramitació.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Es va celebrar una primera sessió oberta de caràcter informatiu sobre el programa de participació i el projecte de revisió del POUM i es van constituir els òrgans de participació.

Fase 2. Debat ciutadà. Es posa a disposició pública l'Avanç-POUM que conté els trets orientatius i alternatives del futur POUM. L'objectiu és implicar els ciutadans i ciutadanes a fi que participin activament en la definició del nou model del futur de Sant Gregori. Per fer-ho es van celebrar diferents jornades participatives: debat amb la comissió participativa d'entitats, fòrum de participació ciutadana amb veïns dels nuclis disseminats i fòrum de participació amb veïns de Sant Gregori.

Fase 3. Retorn. Una vegada redactats els documents de planificació, es

realitza una sessió participativa de retorn d'informació i de definició del projecte, oberta a tota la ciutadania.

INFORMACIÓ

Durant l'elaboració del projecte es van realitzar diferents estudis que fonamenten la informació lliurada als participants. La informació es lliura a través de plànols i consta d'explicacions prèvies als debats per part d'un arquitecte.

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, cartes a entitats, difusió d'un díptic informatiu a tot els veïns del municipi, ràdio municipal, panell lluminós informatiu i butlletí i revista municipal.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: sense dades.

RESULTATS

Sense informació.

VALORACIÓ GLOBAL DE L'EXPERIÈNCIA

Sense informació.

Santa Cristina d'Aro (Baix Empordà)

Habitants (2005): 3.983

Taxa de creixement poblacional: 28,70% (00-04), 37,25% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Pressupostos participatius. Mecanisme temporal d'abast generalista.

Inici: octubre de 2004. Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La legislatura 2003-2007 inicia un projecte que, fonamentalment, es compromet a democratitzar el municipi a través de la implicació de la ciutadania en la presa de decisions municipals. Es creu

que la implicació ciutadana és indispensable i que l'espai més idoni d'aplicació és el procés d'elaboració dels pressupostos municipals.

Objectius. El pressupost participatiu, doncs, té l'objectiu de ser un procés que permeti la participació directa dels ciutadans i ciutadanes del municipi en la gestió municipal i la detecció, conjuntament amb la ciutadania, de les prioritats de la vila, a les quals ha d'anar destinat el pressupost municipal.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Equip tècnic municipal (liderat pel regidor).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

La participació de la ciutadania en l'elaboració del pressupost municipal s'estructura a través de: (1) Els ciutadans i ciutadanes es reuneixen en assemblees de barri i escullen les deu accions municipals que consideren prioritàries per a l'any següent. (2) D'altra banda, hi ha les anomenades assemblees temàtiques on pot assistir qualsevol ciutadà o ciutadana que estigui interessat en el tema a tractar, excepte a l'assemblea de joventut, integrada exclusivament per joves, i a les assemblees infantils, formades pels nens i nenes de 5è i 6è de primària del CEIP Pedralta. (3) El Consell de Ciutadans. Òrgan de control i seguiment integrat per tots els representants escollits a les assemblees de barri i d'àrees temàtiques (dos representants per assemblea), juntament amb el regidor responsable del Pressupost Participatiu (que participa amb veu però sense vot). També formen part d'aquest Consell, amb veu però sense vot, un regidor de cada un dels grups polítics amb representació al Ple de l'Ajuntament. El Consell de Ciutadans, que es reuneix trimestralment, s'encarrega d'analitzar les propostes de cada assemblea i, a partir d'aquestes, per consens si pot ser i si no per votació, redacta la proposta definitiva d'accions prioritàries que es presenta a l'equip de govern perquè les tingui en compte alhora d'elaborar la proposta de pressupost que, una vegada acceptada pel Consell de Ciutadans, l'eleva al Ple perquè l'aprovi.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Formulació i prioritització de propostes. El procés s'inicia amb

diferents jornades participatives de cada una de les assemblees constituïdes. Les jornades serveixen per recollir propostes i prioritzar-les, així com per escollir dos membres de cada assemblea que exerciran les funcions de representants al Consell de Ciutadans. Posteriorment, el Consell de Ciutadans avalua i prioritza tot el seguit de propostes rebudes de les onze assemblees.

Fase 2. Quantificació i definició de les propostes. La prioritziació elaborada pel Consell de Ciutadans es remet a l'Oficina Tècnica del Pressupost Participatiu, que s'encarrega de quantificar-les i retornar-les al Consell de Ciutadans per tal que elabori la proposta pressupostària definitiva.

Fase 3. Confecció final del pressupost municipal. La proposta definitiva aprovada pel Consell de Ciutadans es remet a l'equip de govern el qual, amb un reglament intern com a referència, inicia els treballs de confecció del pressupost definitiu amb les propostes aprovades pel Consell de Ciutadans com a referent. El pressupost elaborat per l'equip de govern es retorna al Consell de Ciutadans per tal que el ratifiqui i obri les portes a l'aprovació definitiva d'aquest al Ple municipal.

Fase 4. Avaluació. El Consell de Ciutadans s'encarrega d'avaluar i de controlar el procés d'aplicació del pressupost municipal. També en aquest moment s'utilitza un reglament intern que regula el procés d'avaluació.

INFORMACIÓ

La informació es transmet als ciutadans a través de documentació i de sessions informatives dirigides per personal municipal.

CANALS DE DIFUSIÓ

Pàgina web, cartes a tots els ciutadans del municipi, butlletí específic, pancartes als diferents barris i cartells a llocs d'afluència.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats heterogènies (principalment culturals, festives, esportives i d'ensenyament) i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: 221 assistents a les assemblees de barri i 119, a les assemblees temàtiques.

RESULTATS

Els resultats de l'experiència són clars: s'elaboren els pressupostos amb les aportacions ciutadanes com a referència, s'estructura un sistema de seguiment i control ciutadà del seu desenvolupament i s'aprofiten les dinàmiques per canalitzar altres demandes.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. El procés permet incloure els criteris ciutadans en el procés de presa de decisions. Es creu que les aportacions recollides són d'una qualitat excel·lent i, en tot cas, es creu que caldria millorar la quantitat de participants i els moments de reflexió col·lectiva. D'aquí que l'equip dinamitzador hagi previst la futura creació de consells sectorials de caràcter consultiu on polítics i entitats elaborin informes per millorar i facilitar el treball de les assemblees. També es preveu crear una comissió d'obra pública perquè segueixi i controli el desenvolupament de les obres públiques.

Participants. A partir de qüestionaris d'avaluació, els participants destaquen les fortaleses i debilitats del procés següents: (1) Fortaleses. Es considera que el procés és de qualitat ja que permet la participació directa en la definició d'ús dels diners públics. La participació de bastants joves també es valora positivament, així com la seva dinamització i informació. (2) Debilitats. Es detecten debilitats en temes de difusió i publicitat, en la cultura participativa de molts dels vilatans, en l'endarreriment d'algunes actuacions, en la repetició de temàtiques i en la durada excessiva de les sessions de treball.

Sarrià de Ter (Gironès)

Habitants (2005): 4.036

Taxa de creixement poblacional: 13,68% (00-04), 16,74% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

PALS de Sarrià de Ter. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: octubre de 1999, és el primer PALS de la demarcació (per això es diagnostica tot i ser, per molt poc, anterior al 2000). Durada: 1 any.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'Ajuntament, amb el suport de la Diputació de Girona, va iniciar el 1999 el procés d'elaboració de l'auditoria municipal de Sarrià de Ter, que culmina amb el Pla d'acció local cap a la sostenibilitat (PALS), concebut com un document estratègic que ha de servir de base per al desenvolupament de l'Agenda 21 local. El municipi iniciava en aquell moment un procés de canvi d'abast econòmic, urbanístic i social que obria les portes a la necessitat de decidir quin tipus de municipi es volia per al futur.

Objectius. Els objectius del Pla i, en conseqüència, de la participació dels vilatans en la seva definició, eren els següents: (1) Donar a l'Ajuntament de Sarrià de Ter elements de coneixement per poder desenvolupar de manera programada la seva política ambiental, social i econòmica. (2) Fer d'aquest document l'eina clau i el punt de partida per tal que Sarrià de Ter pogués desenvolupar la seva Agenda 21 local. (3) Potenciar i orientar el desenvolupament local cap a un horitzó d'un major aprofitament sostenible dels recursos amb el mínim impacte sobre el medi. (4) Fomentar la participació dels agents locals, grups d'opinió i col·lectius ciutadans en aquest procés. (5) Establir estratègies ambientals integrades per sobre d'un enfocament sectorial. (6) Establir una sèrie d'actuacions amb prioritats definides, per impulsar el desenvolupament econòmic, social i ambiental del municipi.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (ADL) i una consultora privada (La Vola).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'estructura organitzativa dissenyada per desenvolupar el projecte va ser la següent: (1) Treball intern: dinamitzat per l'equip tècnic, integrat per l'ADL de l'Ajuntament i els responsables de la consultora privada contractada. A més, es va constituir una Comissió Tècnica formada per personal tècnic de l'Ajuntament que va donar suport al treball de l'equip dinamitzador. (2) Seguiment ciutadà: paral·lelament al treball de l'equip tècnic es va constituir una Comissió de Seguiment, integrada per ciutadans i agents socials de la vila, que anava rebent informació sobre el desenvolupament

del procés i que tenia la possibilitat de proposar canvis i recomanacions. Els seus membres s'hi van adherir voluntàriament a la primera reunió informativa.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Informació. L'equip tècnic inicia el projecte amb una sessió oberta de caràcter informatiu. La sessió, al marge d'exposar les característiques i objectius del PALS, també serveix per definir els integrants de la Comissió de Seguiment.

Fase 2. Diagnosi. La segona fase serveix per iniciar un procés de recollida de criteris ciutadans per elaborar la diagnosi a través de: a) un qüestionari situat a equipaments municipals d'afluència, b) un qüestionari enviat a diferents veïns del municipi i c) entrevistes presencials a agents socials considerats claus en el procés de diagnosi.

El procés també s'obre a la ciutadania mitjançant la celebració de dos fòrums ciutadans de diagnosi, estructurats en tres grans blocs temàtics: societat, medi ambient i economia. Les sessions duren tot un dia.

Fase 3. Definició. Finalment, es realitza una última jornada participativa que serveix per prioritzar les actuacions derivades del Pla i per aprovar-lo.

INFORMACIÓ

Creada per l'equip tècnic durant el procés. Era una informació molt treballada, detallada i completa que servia als participants com a referència per a les seves aportacions.

CANALS DE DIFUSIÓ

Cartes informatives a la ciutadania, cartes personalitzades i trucades a agents socials claus, reunió informativa i mitjans de comunicació locals.

PARTICIPANTS

Perfil: individus (cal distingir entre els participants de base social no organitzada i entre els empresaris i comerciants).

Nombre: 100 assistents a la reunió informativa inicial, 86 enquestats i 3 jornades amb 65 assistents per sessió, aproximadament.

RESULTATS

Molt positius, sobretot pel grau elevat de consens al qual es va arribar, tan a nivell ciutadà com polític. El procés va permetre redactar el PALS amb una consideració més que rellevant dels criteris ciutadans recollits.

VALORACIÓ GLOBAL

Al marge de l'elevat grau de consens i de la importància que van guanyar els criteris ciutadans, es detecta com, des d'una perspectiva d'avaluació temporal, no va existir un desenvolupament complet de les actuacions previstes al Pla. Tot i que es van executar moltes actuacions, la manca de relacions de transversalitat interna i els límits econòmics van impedir un desenvolupament complet del PALS.

Sils (Selva)

Habitants (2005): 3.947

Taxa de creixement poblacional: 19,98% (00-04), 28,23% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Revisió del POUM de Sils. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: novembre de 2004. Durada: 6 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament va decidir revisar la planificació urbanística del municipi, vigent des de l'any 1986, comptant amb la participació ciutadana i posant al seu abast un instrument, com més ampli millor, per poder decidir el futur immediat de creixement i d'ordenació de la vila, en un període d'entre 8 i 15 anys.

Objectius. Es pretenia adaptar a les necessitats actuals del municipi l'ordenació urbanística del territori.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (tècnic i regidor d'Urbanisme) i empresa externa (Xavier Llistosella).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable de participació ciutadana. La dinamització del procés va anar a càrrec de l'equip tècnic.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

El procés no es va estructurar en fases concretes, sinó que es van posar a l'abast dels ciutadans diferents possibilitats per participar: (1) Es va crear una oficina del Pla on es podien exposar tant problemàtiques que afecten la ciutadania com les propostes sobre temes urbanístics. (2) A la pàgina web es disposava d'una adreça electrònica on els ciutadans de Sils, podien dirigir els missatges d'opinió, les queixes i els suggeriments relacionats amb el POUM. Els més representatius i generals o que afectaven un nombre important de ciutadans, es publicaven a la web. (3) També es va fer una presentació de caràcter informatiu i es van celebrar diferents xerrades i debats sobre tres grans eixos temàtics: sòl no urbanitzable, indústria i sòl urbà.

INFORMACIÓ

Al marge de la informació penjada a la pàgina web municipal, les persones participants rebien informació específica en les sessions de debat i conferències, que anaven a càrrec de l'equip redactor.

CANALS DE DIFUSIÓ

Informació escrita en mitjans de comunicació locals com la revista municipal o el *Quadern de Sils*; exposició pública dels treballs de l'avanç de Pla, en dependències municipals; Oficina del Pla (l'equip tècnic redactor del Pla va estar a disposició de la ciutadania una tarda a la setmana en dependències municipals per informar sobre temes urbanístics); pàgina web amb informació tant del municipi, com del procés d'elaboració del Pla.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania en general (procés obert), i entitats heterogènies (ecologistes, juvenils, de gent gran, etc.).

Nombre: 50 assistents de mitjana a les xerrades (representants d'entitats i ciutadans a títol individual).

RESULTATS

El procés participatiu ha permès afegir, després d'un procés d'anàlisi per part de l'equip tècnic, algunes percepcions i suggeriments dels ciutadans en el nou POUM de Sils.

VALORACIÓ GLOBAL

L'experiència ha permès que la societat civil s'impliqui en la definició de la nova planificació urbanística municipal i ha permès observar una diferència clara entre col·lectius organitzats i ciutadans a títol individual, alhora de fer propostes. Mentre les entitats van aportar criteris de caràcter col·lectiu, la majoria de ciutadans que van participar a títol individual feien aportacions molt vinculades a interessos i problemàtiques personals.

Torroella de Montgrí (Baix Empordà)

Habitants (2005): 10.228

Taxa de creixement poblacional: 14,90% (00-04), 20,98% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Diagnosi de la realitat juvenil de Torroella de Montgrí. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: maig de 2005. Durada: 7 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtiques. La Regidoria de Joventut va decidir diagnosticar a fons la realitat juvenil del municipi per tal de definir actuacions que permetessin conèixer problemàtiques i necessitats del col·lectiu no cobertes. Per fer-ho, seguint les directrius marcades per la Secretaria General de Joventut, es va decidir comptar amb els joves durant el procés de diagnòsi. L'anàlisi també partia d'un context local específic: la diferència entre els joves de Torroella i els de l'Estartit en diferents àmbits com la mobilitat, la participació, el treball, etc.

Objectius. D'una banda, diagnosticar la situació dels joves del municipi, comptant amb la participació activa del col·lectiu. D'una altra, retroalimentar el Pla local de joventut anterior i adaptar-lo a les noves necessitats.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal (tècnic de Joventut i tècnica de Participació Ciutadana).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

El procés no va comptar amb cap òrgan d'avaluació i de seguiment amb participació de ciutadans. La dinamització del procés va anar a càrrec dels dos tècnics municipals encarregats d'impulsar l'anàlisi.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Anàlisi de dades. L'equip tècnic va realitzar un treball intern d'anàlisi de dades estadístiques referides als diferents eixos temàtics que es volien diagnosticar: educació, treball, habitatge, participació i salut.

Fase 2. Recollida de discursos d'experts. Després de l'anàlisi de dades es va iniciar un procés de recollida de criteris i percepcions de diferents experts amb informació útil per cada un dels eixos d'anàlisi. Posteriorment es van dinamitzar dos grups de discussió amb experts per recollir les seves opinions.

Fase 3. Recollida de discursos juvenils. El procés va culminar amb la celebració de cinc grups de discussió on van participar joves del municipi de diferents perfils i on es va donar l'oportunitat de debatre i reflexionar sobre els eixos temàtics esmentats.

INFORMACIÓ

A les persones expertes i als joves es va informar amb documents sobre dades estadístiques que van ser explicades abans d'iniciar els grups de discussió.

CANALS DE DIFUSIÓ

Butlletí municipal i nota de premsa.

PARTICIPANTS

Perfil: ciutadania, designada segons perfil (edat, territori, gènere, etc.).

Nombre: 25 persones expertes i 40 joves.

RESULTATS

Informe on es detallen necessitats i que serveix per adaptar el Pla local de joventut i, en conseqüència, per guiar les polítiques de joventut del municipi.

VALORACIÓ GLOBAL

Es considera que l'experiència és una bona manera de detectar amb realisme les veritables problemàtiques juvenils i evitar la definició d'actuacions polítiques per intuïció. Tot i així, es creu que caldria una relació més directa entre els resultats de la diagnosi i les propostes d'actuació.

Tossa de Mar (Selva)

Habitants (2005): 5.260

Taxa de creixement poblacional: 19,21% (00-04), 25,38% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Revisió del POUM de Tossa de Mar. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: agost de 2004. Durada: 5 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. L'antiguitat del Pla urbanístic vigent al municipi (1986), així com l'alt creixement urbanístic, a través de la construcció de segones residències, porten a l'equip de govern a prendre la decisió de revisar la planificació urbanística de Tossa. El projecte es fonamenta en la sensibilitat per la sostenibilitat ambiental i en la necessitat d'adaptar l'organització territorial a les noves necessitats socials.

Objectius. Comptar amb la participació dels ciutadans per tal de fer una revisió urbanística que permeti: protegir el medi ambient, a través d'un creixement sostenible, i assegurar habitatge assequible als veïns de Tossa de Mar.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Personal municipal: regidora d'Urbanisme, regidor de Medi Ambient, tècnic de Medi Ambient i també suport del tècnic de Cultura, del secretari i del cap de premsa. Com a agents externs va comptar amb el suport de la

Universitat de Girona (pràctiques de membres de personal municipal al Postgrau en comunicació ambiental i sostenibilitat).

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'experiència no va comptar amb cap òrgan estable de participació ciutadana. La dinamització del procés va anar a càrrec dels regidors d'Urbanisme i de l'equip tècnic municipal que cursava el postgrau de la Universitat de Girona.

Tot i així, durant tot el procés es va oferir als ciutadans un espai obert amb informació sobre la revisió on podien aportar suggeriments.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. Diagnosi. L'inici del procés de recollida de criteris ciutadans es va realitzar a través de l'elaboració d'un díptic informatiu que es va donar casa per casa. El díptic informava sobre el procés de revisió del POUM, convidava els ciutadans a participar en les fases posteriors i deixava un espai per tal que els veïns i veïnes que ho desitgessin poguessin fer arribar suggeriments a l'Ajuntament a través de diferents bústies ubicades a llocs d'afluència.

Fase 2. Recollida de propostes. Els suggeriments rebuts durant la primera fase van ser afegits als criteris tècnics de l'equip promotor en l'elaboració d'un avanç del Pla. Els continguts d'aquest avanç van servir per organitzar dues sessions participatives (fòrums) on es van recollir propostes ciutadanes en cinc grans blocs temàtics: habitatge, mobilitat, urbanitzacions, turisme, nucli de Tossa i medi natural. Cada un dels temes es van treballar en grups reduïts de ciutadans per consensuar propostes d'actuació.

Fase 3. Aprovació i retorn. Els resultats dels fòrums participatius van servir perquè l'equip tècnic en redactés unes conclusions i les inclogués a l'aprovació inicial del POUM de Tossa de Mar. A partir d'aquí es va obrir una fase d'al·legacions ciutadanes, atès el gran volum d'al·legacions es va fer una nova aprovació inicial del Pla.

INFORMACIÓ

Documentació escrita (díptic, resum-avanç de Pla, etc.). Explicacions orals als fòrums i suport durant les dinàmiques de grup.

CANALS DE DIFUSIÓ

Revista municipal, pàgina web, infotext a la TV local, ràdio local, creació d'un logotip, notes de premsa i cartells a llocs d'aflluència.

PARTICIPANTS

Perfil: individus (procés obert) i entitats heterogènies.

Nombre: suggeriments (sense dades) i 2 fòrums, amb 100 persones assistents, aproximadament.

RESULTATS

El procés va permetre definir una planificació urbanística adaptada a les noves necessitats de Tossa amb la consideració de les aportacions ciutadanes.

VALORACIÓ GLOBAL

Positiva. Tot i així, es creu que cal aconseguir que participi més gent i que futurs processos s'organitzin amb més temps i posin més èmfasi en la continuïtat informativa.

Vidreres (Selva)

Habitants (2005): 6.215

Taxa de creixement poblacional: 21,56% (00-04), 31,11% (00-05).

ÒRGAN I/O EXPERIÈNCIA PARTICIPATIVA

Jornades de Joventut. Mecanisme temporal d'abast sectorial.

Inici: maig de 2005. Durada: 2 mesos.

DEFINICIÓ

Context i problemàtica. La voluntat de conèixer les necessitats i problemàtiques del col·lectiu juvenil del municipi porten als responsables municipals a prendre la decisió de diagnosticar la realitat dels joves, comptant amb la participació del mateix col·lectiu. La redacció d'un Pla local de joventut a Vidreres s'entén com l'eina de planificació de les polítiques juvenils a mig termini. És en aquest context que es decideix afegir als criteris tècnics i polítics, les percepcions i els criteris dels joves vidrerencs en tres

grans eixos temàtics: l'emancipació, la formació i la participació juvenil.

Objectius. Estructurar accions que comptin amb la participació dels joves per tal de conèixer de primera mà les seves problemàtiques i desenvolupar polítiques pensades per atendre les necessitats juvenils no cobertes.

DINAMITZACIÓ/COORDINACIÓ

Equip tècnic de l'àrea de Cultura (gestors del Centre Cívic): tècnic de Cultura, tècnic d'Ensenyament, tècnic de Joventut i personal auxiliar.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

L'equip dinamitzador aprofita l'estructura de funcionament del Centre Cívic del municipi per estructurar i desenvolupar l'experiència, especialment pel que fa a la difusió i la relació amb entitats juvenils.

FASES I MÈTODES UTILITZATS

Fase 1. L'experiència s'inicia amb una primera etapa on es dissenya la planificació tècnica per tal de recollir eficientment les opinions i els criteris juvenils, així com per fer una primera aproximació a la realitat dels joves del municipi, a través d'una anàlisi quantitativa de dades relacionades amb els tres grans eixos de treball (emancipació, formació i participació).

Fase 2. La segona fase serveix per fer una aproximació a les percepcions juvenils. Per tal d'adaptar-se al màxim als interessos dels joves del municipi, es decideix organitzar tres trobades prèvies (una per quinquenni juvenil: joves de 15 a 19, de 20 a 24 i de 25 a 30 anys). Les trobades serveixen per recollir les seves grans preocupacions i estructurar la fase posterior.

Fase 3. Una vegada definits els principals eixos de debat, l'equip dinamitzador va establir relacions amb una sèrie de professionals de cada un dels eixos que van servir per preparar les jornades de joventut. A les Jornades es va celebrar una taula rodona per cada eix temàtic amb participació dels joves. Aquestes taules rodones van servir per informar als participants, així com per reflexionar i fer aportacions sobre les principals problemàtiques de cada eix.

Fase 4. Les aportacions i els criteris juvenils recollits durant les Jornades

van ser treballats per l'equip dinamitzador per tal d'extreure'n unes conclusions que van ser retornades als joves.

INFORMACIÓ

La informació facilitada als participants es considera interessant, entenedora i, fins i tot, de caràcter provocador per incentivar la participació i l'opinió dels joves.

CANALS DE DIFUSIÓ

Correus electrònics, cartes a entitats juvenils i a professionals, cartells, xarxa municipal de megafonia i agenda cultural.

PARTICIPANTS

Perfil: entitats juvenils i ciutadania en general (procés obert).

Nombre: les 3 reunions inicials i les jornades van mobilitzar un total de 130 joves.

RESULTATS

Els resultats obtinguts han servit per extreure criteris de diagnosi i dissenyar línies d'actuació per cada un dels tres eixos temàtics establerts.

VALORACIÓ GLOBAL

Molt positiva. L'experiència va servir perquè els joves agraïssin el fet de sentir-se escoltats. Tot i que es té molt clar que, per evitar la frustració d'expectatives, cal continuïtat i resultats palpables. Pel fet de ser la primera experiència participativa amb joves es valora positivament.

Generalitat de Catalunya
**Departament de Relacions Institucionals
i Participació**